

DEBRECZEN

XIX. évfolyam 129. sz.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Ára: 12 fillér

Tanyaotthon

teremtett a Tiszántúl egyik legjelentősebb nagybirtokosa ott, ahol erre a legnagyobb szükség van. Az elgondolás igen időszerű, hiszen a tanya világa ma már mindenben lépést tart az idővel s ha a nagybirtokos osztály teremt meg, akkor az valóban korszerűségi szempontból a legértékesebb dicsőre méltó cselekedet. A magyar élet az utolsó két évtized alatt hihetetlen nagy fejlődést mutat fel. Ez a fejlődés arról beszél, hogy népünk jó tulajdonságai egyre erőteljesebben találják meg megérett támogatás mellett azt a kibontakozást, mely a nemzetépítő munkában elsősorban hasznosítható.

Nagyon változtak az idők, de szerencsésen változtak.

Még száz esztendeje nincs, hogy a jobbágyok felszabadult és ma már a nagybirtok cselédsége, a legeléseltébb rétege a társadalomnak minden vonatkozásban megkapja a boldogulásához szükséges feltételeket. Gondolnak testi jólétre, de nem hagyják partagon heveretni lelki értékeit sem. Ki merne volna mindezt egy évszázaddal ezelőtt megjósolni?

Ki merne volna állítani, hogy a birtok, a magántulajdon fogja elsősorban sürgetni azt a szociális haladást, melyet leírt nyomon találkoztunk.

A magyar élet agrár voltunkkal áll, vagy bukik.

Eppen ezért mindent el fog követni éppen agrárjellegünk kidomborítása mellett az a társadalmi osztály is, mely nagybirtokos voltánál fogva nem szakadhat el a földtől, de a föld népétől sem.

Mintaszerűen megépített tanyák, majorka beszélnek arról a fejlődésről, mely a legutóbbi évtizedek alatt teremtődött meg. A munkás érzi, hogy nem szoboszed az, hogy ő, becsületes munkája után méltó a bére, de ennél többre is, hiszen szerződésen kívül és felül azt is szem előtt tartják, hogy emberibb életet éljen szellemileg is. Lehet, hogy a gyorsan haladók, a mindig elégedetlenkedő akarnokok szemében ez még kevés, de ez nem jelenti azt, hogy valóban nem tettünk sokat ezen úteren. A balmazújvárosi tanyaotthon a maga egyszerű, de felette korszerű felszerelésével olyan lépés, mely előtt szó nélkül nem mehetünk el. Ma már a szabad idejét nem a korcsma füstös, borsos, pálinka szagú világában töltheti a gazdasági alkalmazott, de ott, ahol él, gondolatla, lelke felüdülhet, ahol összeköttetést teremtenk a világgal, ahol számára is megérlelődött az az állapot, mely a szociális jólét és boldogulás első állomása.

A magyar falvak a legjobb úton haladnak, de a magyar tanyavilág is érzi az idők jelét. A grófi uradalom többet tesz, mert többet lehet, ezt a többet azonban jószíval, öntevőkeny kezdeménnyel teszi is, hiszen a föld nemcsak azé, akinek nevén áll, de azé is, aki megdolgozza, mert a kenyeret mindkettőnek termi.

Az első tanyaotthon ebben a vármegyében ott teremtődött meg, ahol erre a legnagyobb szükség volt, ahol a legilletékesebbek maguk akarták, hogy sebb legyen a magyar jelen, biztatott a magyar holnap és reményteljesebb a magyar jövő.

Megjelent az ideai termérendelelet, részletes szövegét közöljük

Támadó gázháborút készít elő a szovjet

— vallotta egy fogságba került bolsevista tiszt

Több szebaszttopoli erőd jutott német kézre - Nagyobb csaták Leningrád közelében - Északafrikában heves harcok folynak a szakadár franciákkal, parancsnokukat megadásra szólították fel - A japánok partraszálltak az Aleutákon

Három hete folyik már a nagy mérkőzés Észak-Afrikában, a marmaricai sivatagban. Rommel vezérezredes csapatai áttörték magukat a brit aknamezőkön és a rést mind tovább bővítik. Bir Hacheimnél De Gaulle szakadár francia tábornok csapatai kerültek szembe a tengelyerőkkel. A küzdelem igen heves. A német és olasz hadijelentés a szokásos tartózkodással csak arról szól, hogy heves harcok folynak és visszaverték az ellenséges támadásokat.

Berlin át semleges Törzshatalomtól érkezett jelentés azt mondja, hogy a líbiai sivatagi harc a legnagyobb elkeseredettséggel tombol a „szabad francia” erők Bir Hacheim melletti állásaiért. Rommel vezérezredes a makacsul védekező ellenséges csapatok ellen újabb tüzérségi kötelékeket velet küzdelembe. A megerősített tüzérség színter nélkül lövi a szakadár franciák állásait. A brit VIII. hadsereg kétségbeesett kísérleteket tesz, hogy a Bir Hacheim körüli állásokba a küzdelemnek segítségét vigyen és velük az összeköttetést fenntartsa. A helyzet általában már igen veszélyes. Szerdán a kora reggeli órák óta König tábornokkal, a „szabad francia” erők parancsnokával az összeköttetés megszakadt. A brit páncélos egységek dél felől is kísérletet tettek Bir Hacheim elérésére. Az oda vezető északi útvonalon ugyanis, amelyen eddig az összeköttetést fenntartották, az út a német tüzérség tüze miatt járhatatlanná vált. Az indiai és brit gyalogságnak már nem sikerült Bir Hacheim felé átvágni. Az olasz Trento hadosztály parancsnoka eddig több ízben megadásra szólította fel König tábornokot. A franciák parancsnoka ezekre a felszólításokra azt válaszolta, hogy szívesebben harcol az utolsó emberig, minthogy állásait feladja.

A KELETI FRONT

Több pontján nagy hadműveletek folynak. A német hadijelentés már több újabb sikerről számol be. Semleges megfigyelők szerint is a Szebaszttopolnál folyó harcok lankadatlan heves-séggel folynak tovább. A bolsevista állások ellen a krimi német hadsereg egyre nagyobb csapatai támadnak. A szovjet erődítéseket a fölényben levő német légi erő támadásaival úgyszólván megbénította. Az erődökre a légi támadások jelentik a legnagyobb ve-

szélyt. Szovjet részről már beismerték „egyes előretolt állásoknak” a Stuka-támadások miatt történt kényszerű kiürítését. Moszkva egyébként a Leningrádi és Waldai magaslakok között Brjanszknál és Tver körül levő térségben jelentett nagyobb csatákat.

A svájci lapok jelentése szerint a német csapatok Leningrád és Waldai között nagyszabású támadást indítottak. A harcok ezen a részen is megélénkültek.

A GAZHÁBORÚ

Lehetősége egyre kísért, Szovjet részről már régebben mesterkednek azon, hogy gázháború megindításával próbálkozzanak. Mint a Német Távirati Iroda katonai helyről értesül, a fogságba került Lefkovszki Mátyás szovjet főhadnagy kijelentette, hogy a Szovjet-Unióban az utóbbi időben különös fontosságot tulajdonítanak a gázháborúra vonatkozó felkészültségnek. Ha hivatalosan még csak védelmi rendszabályok megtételéről van is szó — mondotta —, tapasztalatom szerint támadó gázháborút készítenek elő. Hosszú ideig voltam a vezérkar kötelékében és közvetlen közelről figyelhettem meg az erre irányuló munkálatokat — jelentette ki továbbá a német fogságba esett szovjet főhadnagy. Mivel a magasabb hadvezetés meggyőződése szerint a német hadsereget tartósan ügysem lehet feltartani, meg fogják kísérni, hogy az utolsó eszközhöz nyuljanak.

A CSENDESŐCEÁNI HARCOK

súlypontja váratlanul északra toldott. Három nappal ezelőtt még a Midway-szigetek előtt harcolt a japán és amerikai flotta, azután a japánok elkanyarodtak észak felé s ma már hivatalos jelentés közli, hogy csapatokat szállítottak partra az Aleuti-szigeteken és támaszpontokat birtokba vettek. Japán egy nagy léppéssel közelebb jutott az északamerikai kontinenshez.

Az Aleuti-szigetek Kanada és a Szovjet-Unió között vannak a Csendes-óceánon. Jelentőségük abban áll a mostani háború idején, hogy onnan a japánok könnyebben intézhetnek támadást amerikai célpontok ellen.

ANGOLSZÁSZ NYOMÁS A FINNEKRE

Berlinben — mint Ottani illetékes helyről közlik — nem keltett semilyen különösebb esodalkozást az a tény, hogy a szovjet-egységek hírverése a Füh-

rer finnországi látogatása után fokozott erővel igyekeznek befolyásolni a finn kormány magatartását. Berli politikai körökben ezzel kapcsolatban rámutatnak arra, hogy London és Washington politikája már többször megkísérelte, hogy nyomást gyakoroljon Finnországra. Mindenekelőtt emlékeztetnek azokra az emlékiratokra, amelyeket e célból küldtek a szövetségesek az utóbbi időben Helsinkibe és amelyekből világosan kitűnik az a törekvés, különösen Roosevelt részéről, hogy politikai nyomást gyakoroljanak Finnországra, azt remélve, hogy abba hagyja szabadságharcát. A Wilhelmstrassen ezzel kapcsolatban megállapítják, hogy a finn magatartást mind-ezekkel a kísérletekkel szemben változatlanul az az elv vezérli, hogy a finn haza szabadságát minden eszközzel kivívják.

VALÓTLAN HIREK ÚJABB HÁRMAS-SZÖVETSEGI ÉRTEKEZLETRŐL

A berlini Wilhelmstrassen újságírók kérdéseire válaszolva kijelentették, hogy német részről semmit sem tudnak a háromszövetségi aláíró államoknak állítólagos értekezletéről, amelyről külföldön híreszteléseket terjesztettek el. Magától értetődő — teték hozzá —, hogy állandóan megbeszélések folynak a háromszövetségi egyes államok között. Mint berlini politikai körökben hírlak, az értekezlet-ről szóló híresztelések nyilvánvalóan azokra a külföldi találgatásokra vezethetők vissza, amelyekre az adott okot, hogy a napokban több Berlinben akkreditált diplomata Bécsbe utazott, hogy ott részt vegyen a sebesültek javára rendezett ünnepségen.

A NÉMET-OLASZ VISZONY

Olaszország hadbalépése második évfordulója alkalmából a német birodalmi külügyminisztérium szóvivője röviden jellemezte a sajtóképviselek előtt a német-olasz viszonyt és többek között rámutatott arra, hogy ez a téma a német sajtó hasábjain kellő méltatást nyert. Dr Schmidt követéssel a megjegyzéssel vezette be fejtegetéseit, hogyha hosszabban akarna nyilatkozni a német-olasz együttműködés-ről, ez külpolitikai tekintetben csak a

TÖKÉS FOTO
PÜSPÖKI PALOTA

tengelyhatalmak szövetségének profanizálását jelentené. A világon senki sem merészkedik ma már semmi kételety támogatni Németország és Olaszország közötti százszázalékos együttműködés és barátság tekintetében. A tengelyhatalmakat állandóan szétválasztó közönséggel összekötő szolidaritás, valamint kölcsönös kapcsolataik szívélyessége a két nagy államférfiúnak, Hitler Adolfnak és Benito Mussolininak barátságán alapul, olyan barátságon, amely csak nagyon ritkán fordult elő az európai politika történetében. A külügyminiszterium szövegében a következő szavakkal fejezte be fejtegetését: Az Olasz politika a mi politikánk és a mi politikánk Olaszország politikája. A német csapatok Olaszország és Olaszország ittközete a birodalom ittközete.

A szovjet elleni arcvonal

Az IImen-től délkeletre 483 szovjet bunker elpusztult. — Előnyomulás a szabasztopol erődvonalakban

A német véderő főparancsnoksága közli:

Szabasztopol előtt kemény harcokban a légi haderő hatásos támogatásával sikerült további erődítési berendezéseket elfoglalnunk.

Az IImen-től délkeletre helyi jellegű harcok során június 3-tól 6-ig 483 ellenséges megerősített állást semmisítettünk meg.

Északafrikában és a Földközi-tengeren

Elkeseredett harcok a marmaricai sivatagban. — Ellenséges légitámadás Tarantó ellen.

Az olasz főhadiszállás 740 közleménye: A marmaricai arcvonalzakaszon kedden elkeseredett harcok folytak. Az ellenségek pániceos kötélekkel támogatott ellentámadásait visszavertük és az ellenségnek érzékeny veszteséget okoztunk. Légi haderőnk szünet nélkül bombázta az ellenség ellenállási fészkeit és géppuskázta az ellenállási oszlopokat Német-olasz vadászgépek élénk tevékenységét fejtették ki és a győzelmes légi harcokban 17 Curtis mintájú gépet lőttek le. Két repülőgépként nem tért vissza. Bombázó alakulataink bombázták Maccabé és La Venezia repülőterét. Málta szigetén a sziget felett a tengely-

MIT KÖVETEL OLASZORSZÁG?

Az Olasz sajtó vezérekkel emlékezik meg Olaszország hadbalépésének második évfordulójáról és egyöntetűen hangsúlyozza, hogy Olaszország hajthatatlan akarattal és fokozott erővel végigharcolja a háborút a győzelemig. A „Lavoro Fascista“ arra emlékeztet, hogy Olaszország két követeléssel indult háborúba: először Nizát, Korzikát és Tuniszt követelte, másodsor pedig szabad kijáratot a Földközi-tengerről. Kétévi háború után Olaszország számára nem létezik többé az adriai kérdés nyugaton főellensége üsz szemlélte és most az Olasz nép a nagy harc döntő évébe lépett.

OLASZ HADHÁJÓK ÉRKEZTEK AZ OROSZ VIZEKRE

Mint a „Giornale d'Italia“ közli, olasz hadihajók érkeztek az orosz vizekre, hogy résztvegyenek a Szovjet elleni harcban.

tettünk meg. A volchovi arcvonalon az ellenség összpontosított támadásokat kísérelt meg egy hídfő ellen, a hídfő őrségének bátor magatartásán azonban valamenyny kisérlete összeomlott. A hídfő őrsége június 8-án és 9-én 24 ellenséges páncélos semmisített meg.

(MTI)

hatalmak vadászgépei 5 brit gépet lőttek le. Tarantóra az ellenséges gépek újból romboló és gyújtóbombát dobtak le. A bombázás következtében három lakóház beomlott. A bombázás okozta tüzeket azonnal elfojtották. A légi támadásnak az eddigi megállapítás szerint 20 halottja és 74 sebesültje van. A lakosság példás magatartást tanúsított. Az Atlanti óceánon tengeralattjáróink több ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el, összesen 38 ezer tonna tartalommal. Ebből az elsüllyesztett kölajszállítóhajók 28 ezer tonnát tesznek ki.

(MTI)

Japán-angolszász háború

Az Aleuti-szigetek több támaszpontját megszállták a japánok — A Midway-szigeteknél elsüllyedt két amerikai anyahajó

Tokió, június 10. (NTI.) A császári főhadiszállás bejelentette, hogy a Midway-szigetek körül folyó harcok során sikerült két ellenséges repülőgépanyahajót elsüllyeszteni. Az egyik anyahajó az Enterprise, a másik pedig a Hornet-osztályhoz tartozott. A japán kötélek ezenkívül lelőttek 120 ellenséges repülőgépet és a Midway-szigeteken fontos katonai berendezéseket pusztítottak el. Dutch Harbour vidékén elsüllyesztettek egy nagy ellenséges szállítóhajót és megerősítették több olajraktárt, valamint egy repülő-

géphangárt. A harcok során egy japán repülőgépanyahajó elsüllyedt, egy másik repülőgépanyahajó és egy cirkáló súlyosan megrongálódott. 35 repülőgép nem tért vissza támaszpontjára.

(MTI)

Tokió, június 10. (MTI.) A császári főhadiszállás bejelentette, hogy június 7-én a japán haditengerészet kötelek szorosan együttműködve a hadsereg egységeivel, az Aleuti-szigeteken megszállták több ellenséges támaszpontot.

A hadműveletek még folynak.

Japán tengeralattjárók a délafrikai vizeken

Fokvárosi hivatalos jelentés szerint a délafrikai Durban kikötőváros mágasságában több japán tengeralattjáró cirkál. Ezek a tengeralattjárók egymásutánban három kereskedelmi hajót süllyesztettek el. Azt hiszik, hogy a japán haditengerészet a szövetségesek Középkeletre irányuló hajóújjainak a megzavarását akarják a tengeralattjáró-

rőtevékenységgel elérni. Szerdára virradó éjszaka volt Dél-Afrikában az első légitámadás. A Délafrikai Unió keleti partvidékén fekvő Marienburgban megszállták a sziténák és az egész várost elsőtűtették. A légitámadó okáról egyelőre semmit sem közölnek.

A nyugati tengeri- és légi háború

A német hadijelentés közli: Légi haderőnk a kedre virradó éjszaka nagyméretű bombákkal támadást intézett Great Yarmuth kikötője ellen. Tengeralattjáróink az amerikai vize-

ken elsüllyesztettek nyolc ellenséges kereskedelmi hajót, összesen 41 ezer tonna úrralattalommal. Ezenkívül elsüllyesztettek egy órhajót és megrongáltak egy nagy kereskedelmi hajót. Tengeralattjáróink a kanadai partoknál tüzérségi tüzzel elsüllyesztettek két halászhajót.

A madagaszkári harcok

Vichyben megerősítették, hogy Madagaszkár szigetén kisebb brit különítmények elérték Vohémar kikötőjét mely kétszáz kilométerrel van délnyugatra és Ambilobát, mely száz kilométerrel délre fekszik Diégo Suareztól.

(MTI)

Kállay miniszterelnök a Kormányzó Urhoz utazott Kenderesre

Az MTI jelenti: Kállay Miklós miniszterelnök és külügyminiszter szerdán délután Kenderesre utazott és a Kormányzó Ur Öföméltóságánál kihallgatáson jelenik meg. A miniszter-

elnök a kihallgatáson részletes jelentést tesz a Föföméltóság Úrnak németországi útjáról és a német birodalom vezéri főhadiszállásán tett látogatásáról.

Rendelet az 1942 évi termésű gabona csépléséről, számbavételéről, a gabona- és lisztforgalom szabályozásáról

Kenyérgabonajegy bevezetése — A kenyérgabonajegyre jogosultak fejadagjának megállapítása

A hivatalos lap csütörtöki száma közli a m. kir. miniszterium rendeletét az 1942. évi termésű gabona cséplése, számbavétele, valamint az 1942—43. évi gabona- és lisztforgalom szabályozása tárgyában.

A rendelet szerint a rendelet hatálybalépése és 1943 július 31-ike közötti időben 1942. évi termésű gabonát cséplni, örölni, gabonát és gabonából készült lisztet forgalomba hozni, vagy felhasználni csak a rendelet korlátai között szabad. A rendelet szempontjából gabona a búza, a rozs, a kétszeres, a zab és az árpa.

Azoknak a munkálatoknak az elvégzéséhez, amelyeket ez a rendelet a közösi előjáróság, polgármester hatáskörébe utal, az előjáróság igénybeveheti a népközüli tanszemélyzet közreműködését és más megbízható személyeket is alkalmazhat.

Mindazok, akik 1942-ben gabonát termelnek, kötelesek az előjáróságtól június 15-ike és 30-ika közötti időben gabonalapot kiváltani. A gabonalap a termés nyilvántartására, a gabona beszállításának ellenőrzésére és a termelő elszámoltatására szolgál.

A közösi előjáróság a június 15-ik napjának megfelelő állapot szerint június 30-ig összeírja a közösi területen állandó lakhellyel bíró lakosokat. Az összeírás alapján az összeírtak a kenyérgabonajegy, illetve kenyér- és lisztjegy. A kenyérgabonajegy a vámörlésre jogosultak és a háztartásukhoz tartozó kenyér- és lisztellátásnak szabályozására, valamint a termelő gazdasági szükségletére — a vetőmagon felül — meghagyott kenyérgabona elszámolására szolgál.

Kenyérgabonajegyre jogosultakat fejadag szempontjából három csoportba kell sorozni.

Első csoportba tartoznak azok a nehéz testi munkát végző férfiak, akik 1882—1936. években születtek, a második csoportba az 1936. évben és azelőtt született személyek, ha nem tartoznak az első csoportba.

A harmadik csoportba pedig az 1937. évben és azután született gyermekek tartoznak.

Az első csoportba tartozók kenyérgabona fejadagja évi 240 kg., a második csoporté évi 180 kg., a harmadik csoportba tartozóké évi 120 kg. kenyérgabona. Kenyérgabonajegy márra átruházni tilos.

A termelő a nála elszámolásra meghagyott kenyérgabonából csak annak adhat ki kenyérgabonát, akinek kenyérgabonajegy van és csak annyit, amennyit a gabonajegy-szelvények fel-tüntetnek.

A szegődményes (konvenció) eseldek évi 60 kg., a részes aratók és az élelmezéssel szerződött időszakos munkások a munkaszervezésben köztűlt időtartamra havonként 10 kg. kenyérgabona megszerzésére jogosító kenyérgabonapötjegyre tarthatnak igényt. Minden még használható cséplögépet köteles bírtokosa június 20-ig

Hungária filmszínház

Ma utoljára a remék, kacagtató vigjáték, a

Tökéletes Antal

Hans Moser nagyszerű alakításával
Előadások: 5, 7, 9 órákor. Híradó!

üzemképes állapotba hozni, ha pedig ennek nem tesz eleget, a gépet honvédelmi szolgáltatás címén térítés ellenében igénybe lehet venni. Kézierővel, vagy nyomtatással gabonát csépleni nem szabad. Ilyen cséplésre azokon a vidékeken, ahol elegendő cséplögép nem áll rendelkezésre, a közellátási kormánybiztos esetenként engedélyt adhat. Az, aki gabonát gépi erővel csépl, köteles műszakönyvet és cséplést naplót vezetni. A műszakönyvet és cséplési naplót az igénylőknek a közösi előjáróság adja ki. A gabonát a lemérés előtt ki kell tisztítani oly módon, hogy az lehetőség két százaléknál több idegen anyagot nem tartalmazzon. A cséplögépből, vagy a tisztításból kikerülő ocsú három százaléknál több ép és egészséges gabonaszemet nem tartalmazhat.

A termelő a gabonát a jó gazda gondosságával köteles elcsépltetni. A cséplés ellenőrzésére a közellátási miniszter törvényhatóságunkonkint cséplési föllenőrt, az üzembeállított cséplögépekhez pedig ellenőroket nevez ki.

A beszállítandó gabona megvétele kizáróan a hombár, mint a Futura gabonagyűjtési főosztálya, a Futura bevásárló kirendeltsége, továbbá a Hombár fő- és albizományosai jogosultak.

A termelő a beszállítandó gabonát a cséplés befejezésétől számított 15 nap alatt köteles valamelyik bizományosnak megvételre felkínálni.

A termelő azzal a kenyérgabonamennyiséggel, amelyet a cséplési ellenőrszámolásra meghagyott, köteles 1943 január 1-e és 15-ik napja között és 1943 május 15-e és 31-ik napja között a közösi előjáróságnál elszámolni.

Gabonát és lisztet az ország egész területén csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

Búzát, rozst és kétszerest, takarmányozási, vagy szeszfőzési célra felhasználni nem szabad.

Kenyérgabonát vámörlésre átadni, illetve a malomnak átvenni csak kenyérgabonajegy vámörlési szelvényei ellenében szabad.

A liszt- és kenyérgegyre igényjogosult ellátatlan lakosság szükségletének fedezésére szolgáló kenyérgabonát vagy lisztet a törvényhatóság első lisztviselőjének előterjesztése alapján a közellátási miniszter a Hombár útján utalja ki a törvényhatóság részére.

A rendelet június 11-én lép életbe.

Háromezer személyt fogadott a pápa

Róma, június 10. XII. Pius pápa a szokásos szerdai kihallgatáson több mint háromezer személyt fogadott, köztük a spanyol nagykövetet is, aki 50 tagú hölgyküldöttséget mutatott be neki. Fogadott ezután a pápa néhány száz olasz katonát és a német véderő tagjainak egyik csoportját is.

(MTI)

Apolló filmszínház

Három vakmerő dzsungelkutató izgalmas élményei ezer veszélyen át

Itél a dzsungel

Walt Disney rajz filmje „Kacsa reklám“. Magyar Világhíradó!

Vígészínház mozgó

Az amerikai filmgártás művészi alkotása. — A szív, a szeretet és a szerelem filmje:

A vénleány

Egy leányanya megrendítő története. Fősz.: Betty Davis, Miriam Hopkins, George Brent.

Országos mozgalom a Kazinczy-szobor visszaállítására

Ersemlyén, 1942 június hó. Csak aki most június elején ellátogat ebbe a szép, magyar községbe s maga is megittasul az akácvirágok illatától, érti meg a nő-lás kapitányának, Fráter Lórándnak dalát:

*»Tele van a város akácfa virággal,
Akácvirágnak bűvös illatával...«*

Ebben a községben minden az ő emléket őrzi s kint a tanyán az emléket ápolja hűségese Plósz Lenke is. Még az a mellszobor is, amelyet Kazinczy Ferencnek, a község szülöttjének emlékére állítottak a magyar nők e csodás gazdagságú pótájára.

Ez a szobor most még nem áll a helyén. A megszállás idején a sovén többségi szellem nem tűrte a község főterén álló szobrot, amely messzeszólon hirdette, hogy a község ezer év óta magyar volt s magyar is marad s ledöntötte. Aztán elszállították a szobrot Zilahra, ahol a szintén száműzött Wesselényi-szoborral együtt helyezték el egy pincében. A felszabadulás után aztán Kazinczy is, Wesselényi is szabadok lettek. Zilahon is. Ersemlyénben is most készülnek a szobrok visszaállítására.

Ersemlyén főterén, közel a református templomhoz állt századokon keresztül nemes Bossányi uramék kúriája. Az udvar mélyén kis kétszobás alacsony vályogépület. A két szoba mellett megmaradt egy kis fal és az ajtó a harmadik szobából is. Itt, ebben a szobában született állítólag Kazinczy. Így hirdeli legalább is az eszterhelyi alatt a szürke márványtábla következő felirását:

*E házban született
1759 október 27-én*

KAZINCZY FERENC,

*az újabb magyar műpőrné
halhatatlan megalapítója.*

De nemcsak a ház falán, hanem a kapun is volt egy márványlap. Ezt azonban érellen suhancok csákánnyal letörték. (Sértette a románság szemét.) A ház gazdájának — Rolán Tódor román földbirtokosnak — dicsőretére legyen, a megredelt márványtáblát visszaállította a régi helyére. De hiába. Nem sok idő múlva ismét vandál kezek tomboltak össze a táblán, amelynek darabait Szilágyi Kálmán földbirtokos vásárolta össze. A szép emléket azonban már nem lehetett visszaállítani.

Amikor már szemetszurtak a kis márványlapok is a megadított fiatalának, még állt az emlékkő és a szobor a templom előtti kis téren. Ezt a gránit emlékkövet 1859-ben Krajnik Alajos állíttatta fel a Magyar Tudományos Akadémia közvetítésével.

Egy fél évszázaddal később pedig a gránit köre odakerült Kazinczy mellszobrára is. A község másik nagy szülötte, akinek szülőháza ránczott a szoborra, Fráter Lóránd készítette el barátságával, Horvay Jánossal Kazinczy nagyszerűen sikerült mellszobrát s ráillesztették az új talapzatot kapott márványoszlopra. A régi felírás megmaradt, de a szobor mellő részére a következő aranyírást véstette:

Kazinczy F.

E mellszobrot adományozta

Fráter Lóránd

ersemlyéni születésű honvéd

huszárszázados.

Elhelyezte, terét rendezte s kerítéssel ellátta a Magyar Tudományos Akadémia

Fenntartja

a Kazinczy-család.

1907 szeptember 22-én.

A Kazinczy-család tagjai azonban elszéledtek. A községben nem lakott már egy rokon sem. Ki gondozhatta volna a szobrot s a körülötte lévő parkot? Ugyan kik mások, mint a falu lányai. Szathmári Károly református lelkész javaslatára a lányok gondozásukba vették a kert, virággal ültették, ápolták. Cinea, szegfű, oroszlánszáj, verbéna, szarkaláb, sárkányka, viola, szürözsa, éjjeli viola, portula, petunia, ördögzem és még sokféle virág illatozott a kertben a magyar halhatatlan szobra körül. Lehetett-e a költőnek, a nemzet nyelvét megújító írónak méltóbb kiüntése, mint hogy az ő népé-

nek gyermekei, vérének leányai gondozták emlékét.

1931 augusztus 23-án. Kazinczy halálának századik évfordulóján a nagyváradi Szigligeti Társaság zárandoklatot rendezett az emlékoszlophoz. Országos ünnepség volt, aminek fényét csak emelte, hogy megjelentek az ünnepségen a Csonkaországból is a magyar tudományos világ, irodalmi társaságok képviselői és elhozták az emlékező virágait.

Aztán egy szép napon már a halott író élettelen szobrától is félni kezdtek a megszálló hatalmasok. Nagyváradon Nagykárolyban, Szatmáron, Aradon és másutt is megindult a szoborrombolások kora. Hogyan maradhatott volna meg a határhoz oly közel fekvő Ersemlyénben Kazinczy Ferenc szobra. Ezt is ledöntöttek, talapzatát megrongálták.

De most újra visszaakarják állítani a szobrot. Erről beszélgetünk a község agilis, közliszteleiben és közszeretiben álló kálvinista prédikátorával, Szathmári Károly tiszteletes úrral:

— Nem is szeretlek beszélni arról a fájdalomról és szenvedésről, amit a Kazinczy-szobor lerombolása és elszállítása jelentett a község minden lakója számára. A bécsi döntés után aztán volt az első lépésünk, hogy igyekeztünk visszahelyezni a szobrot a szoborrombolások kora. Hogyan maradhatott volna meg a határhoz oly közel fekvő Ersemlyénben Kazinczy Ferenc szobra. Ezt is ledöntöttek, talapzatát megrongálták.

— Tovább azonban nem akarjuk használni a szobor visszahelyezését. Hogy azonban tervünket megvalósíthassuk, még legalább ezer pengőre volna szükségünk. Azt szeretnénk, ha ezt az összeget a magyar társadalom kölcsön adná nekünk. Minden irodalmi, társadalmi egyesület vezetője értsen meg szavunk: Kazinczy emlékének áldozunk, segítségük szülőfalujában újra felállítani szobrát.

Ahogy ezeket a szavakat mondja a tiszteletes úr, úgy látom a szeméből, ő bízik, hogy a szobor romlóból visszakerül a helyére. A lányok már készílik is a virágos kert, hogy méltó díszlet fogadassák a fogságból visszatért nyelvújítót.

Mint értesültünk, a Szigligeti Társaság vezetősége is lépéseket tett, hogy a szobor visszaállításához szükséges összeg mielőbb együtt legyen és Ersemlyénben ismét országos ünnep legyen Kazinczy emléke előtt.

Kannibalizmus

Emberhúson élt két szovjet altiszt egy északnorvégiai szigeten

Osló, június 10. Egy északnorvégiai szigeten a német közbiztonsági szervek elfogtak két szovjet altisztet. Amikor átkutatták rejtekhelyüket, borzalmas leletre találtak. A hús ugyanis, amellyel a két szovjet altiszt táplálkozott, emberhús volt. A kannibalizmus hátterét a nyomozás tisztázta, majd a két foglyot, név szerint Michail Mirovanovics, aki 1916-ban Bakuban született és Nikolaje Sirokov, aki 1917-ben Ufában született, a norvég és külföldi újságírók előtt ismétetlen kihallgatták. Itt elmondották, hogy parancsot kaptak három szovjet ügynöknek az egyik norvég szigetre való csempészésére. Mivel azonban útközben az élelmiszerük elfogyott, agyonlőtték az ügynököket és 14 napig emberhúsból táplálkoztak. A két gyilkosnál megtalálták a pénzt is, amelyet az ügynököknek adtak, hogy Norvégiában szervezkedhessenek. (NST)

Kállay Miklós: Soha, míg a világ áll, 1918 nem következhetik

A miniszterelnök nyilatkozata székelyföldi útjáról

Sepsiszentgyörgy, június 10. Kállay Miklós miniszterelnök a »Székely Nép« munkatársának tervbe vett székelyföldi látogatásával kapcsolatosan a következő nyilatkozatot adta:

— Kötelességem és magyar szívem visz a Székelyföldre. Tudom, hogy sürgősen el kell oda mennem, hogy a székelyeket megerősítem hitükben és biztonságukban. Hitükben, hogy a magyar haza tudja, mi a kötelessége a székely vidékek magyarsága iránt, hogy én magam is lássam, mennyi baj és mennyi segítőnivaló van és szervesen illeszem bele a kormány programjába a *temérdek tenivalót, ami ránk vár és hogy megerősítem biztonságukban: soha, míg a világ áll, 1918 nem következhetik s a székely a magyartól el nem szakad soha*, mert ma nem azok diktálják a világ sorsát, akik a trianoni békét ránk kényszerítették. Ma, a német néppel s atengelyhatalmakkal küzdünk a

bolsevizmus ellen és ez a küzdelem szabja meg minden becsületes részly politikáját. Én ehhez tartom magamat és ehhez hívom a székelyek segítségét is, akikkel három napig leszek most együtt, hogy minden ügyes-bajos dolggal megismerkedhessem és még erősebben összefogjunk a közös magyar nemzeti munkára.

— Kormányom minden lehető elkövet a Székelyföld újjáépítésére. Teljesen tisztában vagyok a múlt hibáival és azokkal a szenvedésekkel, amelyeket a nemzetnek ez az öntudatos, fajlag annyira erős törzse végigélt. A romokon új életnek kell kivirágoznia és rövidesen eljön az idő amikor boldogabb lesz, gazdaságilag megerősödik a székely nép. Ma háború van ugyan — fejezte be nyilatkozatát a miniszterelnök, — de a kormány most sem kímél áldozatot, hogy a jövődől minél szélesebb alapjait lerakja. (MTI)

Magyar-olasz barát köszöntők Milanóban

Milánó, jún. 10. Gallarati Scoti Milánó főpolgármestere az Ullein-Reviczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter tiszteletére adott vacsorán pohárköszöntőt mondott, amelyben kijelentette, hogy feleslegesnek tartja részletesen szólni a magyar-olasz barátságról, mert ennek a barátságának kézzelfogható bizonyítékai vannak. Öröme adott kifejezést afelett, hogy a magyar kormány a milánói magyarsághét ünnepségein éppen Ullein-Reviczky Antallal képviselteti magát, akiről köztudomású, hogy az olasz nemzetnek őszinte

barátja. Gallarati főpolgármester ezután Horthy Miklós kormányfő egészségére s a magyar nemzet boldogságára ültette poharát. Ullein-Reviczky Antal válaszbeszédében hangoztatta, hogy a magyar nemzet nem feledkezett meg arról amit a Ducenak és a baráti olasz nemzetnek köszönhet. A magyar nép a hűségese hála jegyében örökre szívbe zártta a Ducet. Ezután az olasz király és császárra, valamint a Duce egészségére és az olasz nemzet boldogságára ültette poharát. (MTI)

Halálra ítélték és kivégezték a cseh állami statisztikai elnököt és negyven más személyt

Prága, június 10. Hivatalos jelentés szerint a prágai rögtönítélő bíróság 24 személyt, többek között az állami statisztikai hivatal elnökét és egy miniszteri osztálytanácsost, a brünni rögtönítélő bíróság pedig 17 személyt halálra ítélt. Az ítélték feldiesérték a Heydrich helyettes birodalmi védnök el-

len elkövetett merényletet, vagy pedig fegyvert rejtegettek, illetve nem voltak bejelentve a rendőrségnek, vagy ilyen be nem jelentett egyéneket rejtegettek, vagy pedig ilyenekkel összeköttetésben állottak. Az ítéleteket végrehajtották és az ítélték vagyonát elkobozták. (MTI)

Nehéz dolga van a táborig postának

A község köréből több panasz merült fel a hadszíntéren küzdő hozzátartozóknak küldött és általuk feladott táborig postaküldemények szállítási nehézsége miatt. A Magyar Távirati Iroda beavatott katonai helyhez fordult felvilágosításért és a következő magyarázatot kapta:

A keleti arevonál a magyar határtól több helyütt több mint ezer km-es távolságban húzódnak el. Az oroszországi nagy távolságok, a vasútvonalak ritkasága és a közismert szovjet útviszo-

nyok szinte legyőzhetetlen akadályokat állítanak a postaküldemények gyors továbbítása elé. Ez az oka annak, hogy általában a szállítási idő a hadművelési területen a vasúti végállomásokig 6—14 napig tart. Onnan még ki kell szállítani a lapokat és a csomagokat az alakulatokhoz és ez újabb 4—6 napot vesz igénybe. A katonai hatóságok felkértek a közönséget, hogy a táborig posták iránt tanúsítsanak türelmet. (MTI)

Roosevelt két fia Londonban

Genf, június 10. Mint a brit hírszolgálat jelenti, Roosevelt elnök két fia Londonba érkezett. (NTI)

A brit birodalom veszteségei

Amszterdam, jún. 10. (NTI) Mint a brit hírszolgálati iroda jelenti, Atlee helyettesminiszterelnök az alsóházban a következőket közölte: A brit birodalom veszteségei a háború kitörésétől, 1941 szeptember 2-től: Egyesült királyság: 42.267 halott, 32.903 sebesült, 53.634 fogoly és 16.200 eltűnt. Dominiumok: 4655 halott, 7274 sebesült, 3104 fogoly és 6785 eltűnt. India és Burma: 1431 halott, 5874 sebesült, 1718 fogoly és 64 eltűnt. Gyarmatok: 61 halott, 607 sebesült, 6 fogoly és 4699 eltűnt.

Újabb politikai merénylet Franciaországban

Páris, június 10. (NTI): A június 9-ére virradó éjszaka újabb kommunista merényletet követte el Nantesban, a francia néppárt egyik tagja ellen. Két kerékpáros benyomult egy munkás házába, aki valamikor tagja volt a kommunista pártnak, később átlott Doriot mellé és géppisztolyvéseket leterítették. A gyilkosokat még nem sikerült elfogni. (MTI)

A bolgár királyi zenekar Budapestén

Budapest, jún. 10. Budapestre érkezett királyi bolgár szimfonikus zenekar tagjai szerdán este 7 órakor ünnepélyes keretek között megkoszorúzták a hősök emlékművét. Este 8 órakor a városi geti Gundel-étteremben a bolgár szimfonikus zenekar tiszteletére vacsora volt. Vitéz Liptay András vezérezredez a honvédelmi miniszter nevében beszédet mondott, amelyben üdvözölte a bolgár vendégeket, akik bár háborúban Magyarországra jöttek, e vendégzereplésükkel hozzájárultak a magyar-bolgár barátság további kiepítéséhez. —

**Órát, ékszert, ólomkristályt
Takácsné új ékszerboltjában vásároljon.
Piac u. 56. Megyeháza mellett.**

A magyar lelkeséget óvjuk, ápoljuk, erősítsük és védjük minden erőnkkel, — hangoztatta Kállay rektor a tanévzáró egyetemi közgyűlésen

„A magyar honvéd a Donec mellett is fehérfalú templomaiért harcolt”

Tegnap zárta be kapuit a debreceni egyetem, végere érve az 1941—42. tanévnek. Az évzáró ünnepély az aulában folyt le, ezt megelőzőleg az új egyetemi templomban istentiszteletre gyűltek össze az egyetem professzorai és diákjai, hogy halál adjanak Istennek, aki békében engedi működni a debreceni egyetemet „inter arma” is...

Dr. Czeglédy Sándor professzor hirdette az ígét és imádkozott, kifejezést adván mindnyájuk hálójának.

A tanévzáró egyetemi közgyűlés a hagyományos fényvel, nagy érdeklődés mellett zajlott le. A megjelent előkelőségek élén ott volt a hadtestparancsnok, dr. Kölcsey Sándor polgármester és Kósó István alispán. A Himnusz után D. dr. Kállay Kálmán az egyetem 1941—42. tanévi rektora emelkedett szó- lásra.

A rektor tanévzáró beszéde

A rektor mélyszántó gondolatok- ban gazdag beszédét így kezdte:

— Egy régebbi tanácsülési határozat azt írja elő, hogy egyetemünk rektorá- nak a tanévzáró közgyűlésen a trianoni békekötésről kell megemlékeznie. Ami- dőn az egyetemi Tanács ezt a határozat- ot hozta bizonyára arra gondolt, hogy ez a megemlékezés évente befelé tekintő ideleknézése legyen az egyetemnek és ne maradjon a megszokottság üres forma- ságai között. Meri a tradíció csak akkor tud felemelni, nevelni és tettekre kész- tetni, ha nem marad a felszínen, ha- nem a lélekbe markol. A tradíció mély, szinte szent fogalom, de csak akkor, ha nem elringat, hanem ha felráz és új célok felé indít.

A továbbiakban a rektor részletesen szólt Trianon előzményeiről, lényeg- ről, az úgynevezett utódállamok ma- gyarellenes szándékairól, Európa kö- zombösségről, majd így folytatta sza- vait:

— Abban, hogy Trianon bilincsei tassankint szinte önmaguktól lehullot- tak — ha még nem teljesen is — ró- lunk, annak is szerepe van, hogy azok az országok, amelyeket Trianon alkot- tott, nem voltak belsőleg egyenértékűek a magyar hazát alkotó magyar nemzet fogalmával.

— És itt van Trianon nagy tanítása a számunkra. És ez az, hogy ha élni akar a magyar nemzet a Kárpátok me- dencéjében, akkor legfőképpen arra ügyeljen, hogy a lelke legyen tele örök- kévaló értékekkel. Mert erős a fegyver, ha bátor nemzet kezében van, de kéls- zeresen erős, ha az a nemzet lelkében is erős, bátor és tisztá. Ez a nemzet min- dig meg tudta mutatni, hogy látja örök- kévaló hivatását a keresztyénség és Európa szolgálatában.

— Ez a nemzet még soha sem volt bízó, csupán a maga céljait szolgáló. Trianon alatt és Trianon ellenére is új- ra kibontakoztak belső, kiirthatatlan, lelki erők és fegyvert fogott újra Európa megmentésére. Fegyvert fogott, mert éri és tudja, hogy nem közömbös jövő nemzeti létezése számára az, hogy északi határain az a szláv kolosszus áll, amely ráadásul még ellensége annak is, ami a magyarnak mindig szent volt: az Istennek, a hazának, a családnak. A magyar honvéd a Donec mellett is fe- hérfalú templomaiért harcolt és azért, hogy a magyar gyermek sohase tudja meg, mi az, amikor az édesanya nem esőkolhatja meg gyermekét. És a ma- gyar katoná tudja és éri ezt. Komoly- lyan, méltóságtejesen, szinte ünnepi bensőséggel indult a harcba. Meggyő- ződhetik erről mánderki, aki látja a most induló katonákonkat. Mint annyiszor történelmünk folyamán, úgy a magyar most sem hunyja be a szemét a veszély elől és teljesíti történelmi hi- vatását. A szinte halálos sebekért, ame- lyeket Trianonban Európa ütött rajta, most azzal fizet, hogy kiáll élete árán is megvédeni Európát. Hálával gondo- lunk katonáink hősi harcaira és meg- indultan keressük soraikban azokat az ifjainkat, akik a mi egyetemünkről men-

tek el, ha kell életüket és vérüket ad- dozni azért, hogy mi itt nyugodtan vé- gezhessük munkánkat.

— És ha közelesen talán még többen fognak elmenni a mi szeretett ifjúsá- gunkból, harcolni messze földre, kísé- re őket a mi szívünk forró imádsága, boldog és győzelmes hazatérésükért. Érezzék meg, hogy annak a magyar lel- ki felsőbbrendűségnek a katonái, amely éri hivatását és tudja kötelességét. Mert nem ez a földi élet a legfőbb jó ezen a világon. Mit ér az, ha viszont elveszik tőlünk azt, amiért embernek lenni és élni érdemes? A magyar soha sem habozott, ha választania kellett és inkább a becsülettel való meghalást, mint a becsületlenül való élest választotta. Ez is egyik alkotórésze történelmi magasabbrendűségünknek és így annak, hogy Trianon nem vehetett diadalt a mi nemzetünkön. És hogy végkép megör- jön hatalma, az csak tőlünk függ. Nem a kardunktól csupán, mert az mindig helyén van, hanem a magyar lelkeség- től. Attól, hogy tudunk-e jobbak, hűsé- gesebbek, önfeláldozóbbak lenni, mint más népek. Attól, hogy belölti-e a lel- künket a mi magasabbra elhivatottsá- gunk biztos tudata, attól, hogy tudunk-e áldozatokat hozni a jövőért, tudunk-e többet és céltudatosabban dolgozni, mint mások és hogy megbecsüljük-e az Isten- től kapott belső és külső ajándékain- kat, hogy tisztábbak, bátrabbak, köte- lességtejesítőbbek leszünk-e mint más- sok?

— Mi büszkén szoktuk emlegetni, hogy mi vagyunk Európa egyik legre- gőbb állama. És hogy jogunk van erre büszkének lenni, azt Isten után a ma- gunk erejének köszönhetjük, vérzivatar- os történelmünk irtózatos szenvedései közepette. De ne felejtjük el, hogy a dí- cső mult még egyetlen nemzetet sem tartott meg együgyűségében, ha az a nem- zet nem vállalta azokat a lelki tulajdon- ságokat, amelyekkel az ősök megtartot- ták az országot. A külső alkotások ha- mar ledőlnek, ha nincs belül lélek, amely azt megelevenítse. Tisza István ezt így fejezi ki: »A magyar nemzet jó- váje csak másodsorban függ intézmé- nyektől, elsősorban a nemzeti lélekben rejlő erőitől függ az«.

— Lélekben kell előbb nagynak len- ni a nemzetnek is, hogy megtarthassa és nagyvá tehesse, amit őseitől örökölt. Ezért nem szabad Trianonnak soha ebben a hazában üres szólanomá, merő tradícióvá válnia. Sőt ellenkezőleg arra kell emlékeztessen minket, hogy volt idő, amikor nemzeti értékállóságunkat magyar lelkünk halhatatlan tulajdon- ságait, évezredek erejéit akarták két- ségbe vonni és emiatt elliporni. Tri- anonnak örök figyelemztetésnek kell maradnia öreg és ifjú számára szerte a hazában, amíg élni fog ez a nemzet mindig: hogy a lelket meg ne oltuk, a magyar lelkeséget óvjuk, ápoljuk, erő- sítsük és védjük minden erőnkkel, mert élni és megmaradni mindig és minden- hol csak az a nemzet tud, amelynek fiai nem az ősök lelkinagyságából élnek, hanem maguk is iparkodnak, Istenől nekik adott minden erejükkel, lelkiileg nagyok és nemesekek lenni. A magyar mindig ilyen volt, adja Isten, hogy min- dig ilyen is legyen!

Dr Erdős Károly az Ujszövet- ség debreceni kiadásairól

D. dr. Kállay Kálmán rektor nagy- hatású beszéde a jelen voltak körében mély visszhangra talált.

Ezután dr. Erdős Károly, a hittudo- mányi kar dékánja olvasta fel érteke- zését az Ujszövettség debreceni kiadásai- ról. Bemutatta példákkal igazolva a nyelvjárási és nyelvtani különbözősége- ket a debreceni kiadások és az ezek alapjául szolgáló Károli biblia kiadásá- nak nyelve között. Ezután érdekesen és meggyőzően igazolta, hogy az egyik 1767-es debreceni kiadás azonos az 1749-es kiadással. Meltatta a debreceni kiadásnak a biblia eredeti szövegével

való egyezését és így tudományos érté- ket. Végül felhívta a figyelmet a bibliai részek előtt álló tartalomjegyzékek nemcsak önállóságára, hanem teoló- giai értékére is, ezeknek szerzőjéül Szé- lágyi Sámuel tekintti, aki 1749-ben a Kollégiumban a hittan tanára volt. E tanulmány debreceni vonatkozásai foly- tán új adatokat tartalmaz Debrecen kultúrtörténelméhez.

Dr. Erdős Károly tudományos és szakszempontból értékes előadását nagy figyelemmel hallgatta a közönség.

43 pályadíj és ösztöndíj kiosztása

Ezután következett a kiemelkedő munkateljesítményt nyújt hallgatóknak jutalmazása, a pályadíjak és alapítvá- nyi ösztöndíjak kiosztása. A 43 jutal- mazott névsora: Király Zoltán, Adorján István, Pokol Béla, Szabó László, Bü- tösi János, Pokol Béla, Csörgő József,

DEBRECZEN

4. OLDAL
1942. VI. 11.

Asztalos Endre, vitéz Papp Andor, Sza- bad Károly, Kardos János, Orosz Gyu- la, Németh József, Kozaróczy István, Sóvágó Gábor, vitéz Kiss Ernő, Hegedűs András, Parády Zoltán, Király Kál- mán, Kocsis András, Kovács Tibor, E. Szabó László, vitéz Uhry József, Tóth István, Kajtor Ferenc, Kelenhegyi Már- ton, Coroianu Emil, Polányi Mária, Tö- zser Anna, Kocsis András, Pásztor Já- nos, Szilágyi László, Csikesz Ferenc, vi- téz Nagy Barnabás, Felföldy Lajos, Sza- bó Sándor, Dudás László, Csokai Imre, Sóvágó Mihály, Hegedűs András, vitéz Nagy Barnabás, Pelyvás-Ferencsik Ist- ván, Csokai Imre.

A pályadíjak kiosztása után D. dr. Kállay Kálmán zárta be az egyetem évzáró közgyűlését, amelynek végét a Szózat akkordjai jelentették.

A képviselőház elfogadta a zsidóbirtokok kisajátításáról szóló javaslatot

Interpellációs áradat déltől estig

A képviselőház tegnapi ülésén Tas- nádi Nagy András elnök bemutatta a felsőház elnökeinek átiratú a kedden letárgyalt törvényjavaslatokról, majd vitéz Bartha Károly honvédelmi minisz- ter benyújtotta a honvédelmi és tűzhar- cos törvény módosításáról és kiegészíté- séről szóló törvényjavaslatot.

A Ház ezután áttért a zsidóbirtokok igénybeviteléről szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatására.

Bertalan Kálmán MÉP kérte bizonyos esetekben az igénybevitel zsidóbirtok- kornál a közpirtokok feenntartását.

Oláh György kérte a zsidók elküü- nítését, mert az igénybevitel után a fa- ian lakó zsidók jelenléte még az eddigi- nél is károsabb lesz.

Az elnök ezután a vitát berekesztette és a földmívelésügyi miniszter válaszolt a felszólalásokra. Ezután a Ház a tör- vényjavaslat általánosságban elfogad- ta és részletes tárgyalás céljából átküldi az illetékes bizottságnak. A Ház a be- nyújtott határozati javaslatokat kivétel nélkül elutasította.

A városi, községi orvosokról, vala- mint az egyes közegészségügyi rendeletek módosításáról és kiegészítéséről szó- ló törvényjavaslat tárgyalása következ- tett, amelyet Hunyadi Buzás Endre elő- adó ismertetett. Rámutatott arra, hogy az orvos-tisztviselői kar zsidótanulása a javaslattal végleg megoldást nyer.

Délben áttértek az interpellációk meg- hallgatására. Az első interpellációt Mes- kó Zoltán intézte a földmívelésügyi mi- niszterhez a felszabadult délvideki föld- birtokrendezéséről. Utána Pápay István interpellált a belügyminiszterhez a rosszhiszemű hírszételések és suttogá- sok radikális elfojtása tárgyában. Mol- nár Lajos a délpestmezei belvizek le- vezetése tárgyában interpellált. Bárczay János földmívelésügyi államtitkár meg- nyugtató választ adott. Mester Miklós a miniszterelnökhöz intézett interpellá- ciót az 1440—1941. M. E. sz. rendelet tárgyában. Mosonyi Kálmán az igazsá- gügyminiszterhez interpellált az OFB megszüntetésével kapcsolatos egyes in- tézkedések miatt a bírói függetlenség védelmében. Ifj. Zimmer Ferenc a zsi- dó üzleteliségek igénybeviteléről szó- lott és ezzel kapcsolatban mindennemű elemiszerezemnek és az elemiszerezé- nek szükséges zsidótanulását kérte. Szöllőssy Jenő a mezőgazdasági mun- kabérek és árak közötti szerves össze- függésről beszélt. Incze Antal a minisz- terelnökhöz a sajtócenzura kezeléséről, a belügyminiszterhez pedig a zsidó gyógyszerártulajdonosok kedvezmé- nyezéséről interpellált. Budinszky László a kormányhoz intézett interpellációt a bányamunkások fillérjeinek zsidó üz- letek céljaira való felhasználásának megakadályozásáról, a földmívelésügyi miniszterhez pedig a zsidóbirtokokból alakított közpirtokok helytelen elosz- lításáról.

Ifj. Tatár Imre a közellátási és a föld- mívelésügyi miniszterhez intézett inter- pellációjában az árkerédek irányításá- ról és rendezéséről szólott.

Vámos János a zenti mezőgazdasági középiskola és a magyarkanizsai tej- szakiskola felállításáról interpellá- lott. Bárczay János államtitkár vála- szolt. Hangoztatta, hogy a kormányzat ismeri a mezőgazdasági szakiskolák lé- tesítésének fontosságát, hatalmas össze- getek vett fel a mezőgazdasági szakis- kolák létesítésére, hogy ezekből az isko- lákból művelt emberek kerüljenek ki és tudásuk érvényesüljön a többterme- lés érdekében.

Csoőr Lajos az östermelők jövő évi ellátásáról interpellált a miniszterelnök- höz. Horváth Ferenc a pénzügyminisz- terhez interpellált a nyugdíjas állami alkalmazottak és özvegyek családi pótlé- káról. Vajna Gábor két interpellációt intézett a miniszterelnökhöz. Egyet a szakszervezetekről, egyet az OTI-nál a szociáldemokrata szellem tárgyában.

Az utolsó interpellációt Maróthy Károly intézte a honvédelmi és belügy- miniszterhez a honvédelmi munkaszol- gálat igénybeviteléről tárgyában.

Az ülés 6 órakor ért véget.

Finkey Ferenc ny. korona- ügyész pénteken tartja székfoglalóját a debreceni Tisza István Társaságban

Debrecen jogászlete nagy érdeklő- déssel várja a pénteki nap ritka, ün- nepi eseményeit. E napon avatják ugyanis a debreceni egyetem díszdok- toraivá dr. Póner Ödönt és dr. Vladár Gábort, a magyar jogászvilág két ki- tűnőségét.

Az ünnepi alkalom mellett is ké- emelkedik a Tisza István Tudományos Társaság rendes közgyűlése, amelyen dr. Finkey Ferenc ny. koronaügyész, titkos tanácsos, a büntetőjog ismert nevű művelője tartja székfoglaló elő- adását. Az 1792. évi büntető törvény- javaslat 150. évfordulója alkalmából ismertetni fogja ennek az érdekes összehasonlításokra és következteté- sekre alkalmas adó törvényjavaslat- nak a történetét. Előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A közgyűlést egyébként dr. Baesó Jenő elnök nyitja meg, dr. Szádeczky- Kardoss Tibor főtitkár jelentését ter- jeszti be, majd a pénztári jelentés, zárásbeadás, költségvetés megállapítá- sa után több új tag választását ejtik meg.

A magasszínvonalú közgyűlés helye a központi egyetem aulája, időpontja 11 óra. A közgyűlés után fél 1 órakor kerül sor a díszdoktoravatató egyetemi közgyűlésre.

Vigyázat!

A Darmol hashajtót utánoz- zák. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és Talakú bevágá- nak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

A közönség szava

Pusztlulás képe a Nagyerdőn

Ha valaki gyönyörű Nagyerdőnek a csónakázó tótól a Köztemetőig vezető útján végigmegy, olyan szörnyű pusztulás látványában lehet része, melytől nemcsak a természetbarát, hanem a közönyös szemlélő szíve is elszorul. — Az út szélén szép öreg tölgyfák vannak, de milyen állapotban. Leveleiket a csunya szőrös hernyók milliárdjai teljesen lekopasztották és kipusztítással fenyegetik a gyönyörű tölgyest. Mi lesz, ha rövid idő múlva a hernyókból lepke lesz, amelyek özönszámra fogják elárasztani a területet? Határt? Hogy miképpen lehet ellen védekezni, azt döntse el az arra hivatott szakemberek, de védekezni kell! Hiszen ez is honvédelem! Nem engedhetjük, hogy fáinkat, gyümölcsöseinket ilyen alattomos ellenség pusztítsa el. Úgy vélem, hogy a földművelésügyi minisztérium karöltve a közoktatási minisztériummal felszerelhetné az elemi iskolák fiatalabb épkézláb tanulóit (vagy a cserkészeket) ingyenes, vagy kedvezményes lepkéhalókkal s a tanítókat karbevonásával megszervezhetné országjáró és rendszeres lepkéirtást. Természetesen gondoskodni kellene a hernyók pusztításáról is. A lepkéfogást és irtást testnevelési szempontból is hasznosnak ítélem, az ügy tehát a honvédelmi tárca érdekeit is szolgálja. **Hű előfizető.**

A Ruyter-utcai panasz a kútra

Debrecen, Ruyter u. 8. sz. alatt van egy úgynevezett közkút városunk jóvoltából, melyből ivóvíz szükségletünket vagyunk kénytelenek beszerezni. Ez a közkút azonban vizet ritkán ad, mert vagy a „falóger“ elzárja s így sokszor órák hosszat kell várni, míg vízhez jutunk, most pedig 4 nap óta oly erős rugóval szerelték fel, hogy annak tovább nyomására egy férfierő is kevés. Most tisztelettel kérdezzük, ki intézte ezt és mi célból? Ugyanis vizért nem mindig a legérősebb családapa (férfi) megy, hanem arra hivatott nő, gyermek, alkalmazott, de nem bírja a 60—70 kg nyomáshoz szükséges erőt adni s még akkor is csak 3—4 mm sugárban kap vizet.

Arra kérjük a polgármester urat, méltóztatassék intézkedni, hogy a kút rendbe hozassék, hogy megfelelő erővel és idővel rendes vízhez jussunk.

Több aláírás.

A tejkérdés megoldása

E hó 7-én megjelent a „Debrecen“-ben egy cikk, amely foglalkozik, miképpen lehetne Debrecen tejellátását megjavítani. A cikk keretében többféle ajánlat hangzott el. Engedtessek meg nekem, hogy egy ajánlattal én is hozzájáruljak ennek a nagy problémának megoldásához. Nevezetesen Debrecennek nem egy-két tehent tartó lakosa van, akik egyenesen azért foglalkoznak vele, hogy különösen a tejellátását szolgálják. Évekkel ezelőtt ez kifizető is volt. De az utóbbi időben takarmányhiány és főképpen az abrak hiánya erősen lecsökkentette a tej hozadékát. — A legelő hiánya nagyban hozzájárul a csökkenéshez. Ügyszólván az utak mentén és szálankint összeszedett takarmánnyal tartják egyes helyeken a teheneiket, holott a Nagyerdő fái alatt ott rothad össze a rengeteg és kiadós takarmány. Én emlékszem rá, amikor még a mai Stadion helyén csordakút volt és az erdőben teheneket legeltettek. Nem-e volna lehetséges, hogy a kisméretű, akár legeltetés útján, akár kaszálás útján az erdő nemlátogatott részein takarmányt gyűjtsenek teheneik számára, ezáltal a tejhozadékát emelhesék. Hiszen bővebb takarmányozással majdnem a duplájára lehetne fokozni a tehozamot. **Egy fogyasztó.**

A vitaminkertekről

Milyen tisztelet Szerkesztőség! Hatásos propagandájuk eredményeként örömmel látjuk, hogy a városunkhoz elültető díszkert átalakult „vitaminkertté“, Canna helyett paradicsom, muskátli helyett paprika és kalarabé foglalja el a főhelyet. Véleményünk szerint ez óriási hatással lesz a debreceni polgárra, mert önmagától rá fog jönni, hogy mégis csak jobb és egészségesebb a vitamindús zöldségfélékkel való táplálkozás, mint az egyoldalú és nehéz fajsúlyú szalonna és kolbász, amely megüli az ember gyomrát. Ezzel az egyszerű eszközzel természetesen egy csapásra is fog apadni a gyomorbetegségek száma is.

Szeretnők azonban, ha ez a vitaminkultusz a fentiek kivételével egyéb zöldségfélékre is kiterjedne, mint: karfiol, borsó, tök, stb., amelyek népélelmezés szempontjából szintén elsőrangú fontosságúak. Például ugyancsak a városunkhoz elültető park pázsitjában elferne még néhány tö karfiol. A sudár fenyők ágaiba meg szeretettel kapaszkodna a futóborsó indája, ami esztétikailag is emelné a hatást. A Piac utcai hársfasort meg világhíressé tenné, ha törzsei köré ültetnének sütőtököt (ez tojásfőltő is), mely a karcsú törzsön felvezetve, a lombkoronából csüngtetné gömbölyded fejcskét és mint kívánatos bécsifők mosolyogva ősszel az alatta járókelőkre. Ez különben is kedvelt csemegéje Debrecennek, mely az első dércsípés után edes, mint a méz és parázs, mint a gesztenye.

Egy szóval szeretnők, ha bőségesen elünnének látva tőle, a tudósok által kimutatott és szervezeteinkre oly fontos vitaminokkal.

Egy régi előfizető.

A népfürdőbeli állapotok

A Kassa-úti Népfürdő szép jövődelmet hajt a városnak, de a közönség a vizen kívül ügyszólván semmit nem kap. Hiszen alig van egy-néhány nyugpad. A fürdőző ruhája a legelmebb biztonságban sincs. Elképzelhetetlen, hogy

a Népfürdőben vasárnap 4—5000 ember megfordul, hogy nincs elegendő hely, ahova ruháit letegye. A fürdő parkjában öltöznek és vetkeznek és szanaszét pakolják ruháikat. Sem szekrény, sem fogas elegendő nincs, ami van, semmi biztonságot nem nyújt. Hogy ez mennyire fennáll, csak az államrendőrséghez befutott jelentés igazolja. Ha az illetékesek csak egyetlen meleg vasárnap fáradságot vennének s meggyőződésük az ottani állapotokról, bizonyára nyomban intézkednének. A személynét képtelen arra, hogy a mostani beosztás mellett a ruhabiztonságot garantálja és így a lelkiismeretlen egyének kihasználják az alkalmat, hogy embertársaikat megkárosítsák. Megható látvány volt vasárnap is három szegény kis munkásgyerek lány, 12—13 évesek, mely hiányában a gyepen vetkeztek le és amikor öltözni akartak, ruháiknak hűlt helyét találták, csak kopott ingcskék maradt meg. Összebujva sírtak, mint kis ázott verebek, néhányan fillérek hánytuk össze, hisz utolsó ruhadarabjukat vitték el, sőt felkértük az úszómestert, hogy gyűjtönn számukra. Az úszómester arra hivatkozva, hogy ennek koldulás jelege van, kijelentette, nincs abban a helyzetben, hogy ezt megengedhesse. A Népfürdő-beli állapotoknak sürgős megváltoztatását kéri egy „népfürdőző“.

Debrecen mintájára csaknem minden vidéki város áttért az önálló színtársulati rendszerre

A csemetársulati rendszer, mely néhány évvel ezelőtt a nehéz helyzetbe jutott vidéki színházak felgyűlt problémáinak levezetésére alakult meg, az idén simán, zajtalanul átváltozott ismét az önálló társulatok rendszerére. Szege volt az első város, amelyik már az első év után mindárt szakított a stagionnal, az idén azután Debrecennel és Péccsel élén ügyszólván valamennyi vidéki város megtette ezt a lépést. A csemetársulati rendszernek sok hibája mellett érdeműll kell beszámítanunk, hogy módot adott egy új színházgondnokra kifejlődésére, úgyhogy végeredményben a városok a szinte hároméves próbajátéknak számító stagione rendszer során valamennyi számbajönhető direktor képességeit, szervező erejét, áldozatkészségét, művészi értékét megismerve könnyen választhattak direktort.

Ez a választás ma már nagyrészt az egész vidéken befejeződött. Debrecenben már a múlt hónap közepén megválasztották Belezna Unger Istvánt. A másik esélyes pályázót, vitéz Jakabffy Dezsőt hét pályázó közül a napokban választotta meg Szatmárnémeti a Kőlcsey Színház igazgatójává. Vitéz Bánky Róbert szombaton írta alá a szerződést a szegei színház igazgatására s így most már hivatalosan is elnyerte az Új Magyar Színház mellé a szegedi. Péccs szintén a debreceni közönség egyik régi ismerősét, Hlatky Lászlót bízták meg a színház vezetésével, aki egy esztendőre lett színházgondnoka s előzőleg, mint színész játszott nagy sikerrel két idényen át Debrecenben is. A dunántúli városok egyik része Szalay Károly, másik része Szűcs László mellett foglalt állást. Szabadka Közégi Gézát hívta meg. Érde-

kes kísérletet jelent az, amit a miskolci és kassai színház akar megvalósítani. Miskolcon Földessy Géza, Kassán vitéz Tolnay Andor lett a színházgondnok, akik városalk vezetésének hozzájárulásával sok tekintetben az önálló színházról is megtartják az együttműködést. Színesesere, közös díszletek, együttesen leköltött darabokkal, egymás tagjainak felléptetésével igyekeznek több szintű társulati munkájába. Kecskemét még nem választott színházgondnokot, de már állást foglalt vitéz Zemplény Zoltán mellett, akit ugyancsak jól ismer a Bányk-stagione korából a debreceni közönség. Bizonyosra vehető, hogy a többi kintűn direktor, mint Thuróczy Gyula, Inke Rezső stb. is rövidesen elhelyezkedik a még döntés előtt álló városoknál.

A visszatérés az önálló társulatokra tehát simán, természetes folyamatként nyert befejezést. Reméljük, hogy az új színházgondnok már érezte is ennek a kedvező hatását és a régi rendszerhez való visszatérés a régi, igazi színházgondnoksághoz, régi, forrószékű színházi estékhez való visszatérést is jelenti. Szükség van arra, hogy újra divatba jöjjön a színházgondnokság. A színházgondnok feladatai előtt állnak, egyre súlyosabb áldozatokat kell hozniuk. Értésülünk szerint az új szezonra a tagok megnövekedett anyagi igényekkel várják a szerződéses ajánlatokat. Ez részben indokolt is a mindennapi élet megdrágulása miatt és azért is, mert a színész munkája, tehetsége — kis százalékot jelentő sztártól eltekintve — anyagilag eddig csak ritka esetben nyert elismerést. Vigyázni kell azonban, nehogy túlzással dagadjon ez az igény és lehetetlenné tegye már a szervezkedés-

DEBRECZEN

5. OLDAL.
1942 VI. 11.

nél azt, hogy a színházgondnok meg tudjon küzdeni a ráváró feladatokkal. A Színes Kamara feladata, hogy amint megállapította a fizetés minimumot, szabjon határt felfelé is az igényeknek, természetesen tekintetbevéve minden jogos kívánságot, méltányos feltételt és csak a veszedelmes túlzásoknak szabva határt.

Vitamin-dalok

Kormányrendelet is előírja, hogy minden talpalatnyi területet vessünk be ehető növényekkel, de mindenki a saját érdekében is megteszi, hogy vitamindús zöldségfélék természet most ott, ahol azelőtt semmi sem volt, vagy szép, de ehető virágok pompáztak.

A virágok így hát egyelőre háttérbe szorultak és a mai kor dalköltőinek is alkalmazkodniuk kell a változott viszonyokhoz. A szinompás, illatos virágok helyett, kevésbé szép, de hasznos növényeket kell szerepeltetni dalaiban, szóval „ennivaló“ dalokat kell írnia, ha lépést akar tartani korával és annak „izlésével“.

Addig is, amíg ezek a legmodernebb dalok megszűnnek, nézzük csak meg, hogyan festene egy pár régi dal, ha most íródna:

Tele van a város zöldséggel, hagymával,
A friss zöldségmágnak bűvös illatával.
Bolyongok között, az után esengve,
Hogy az a sok finom hagyma
Mind nekem teremne.

Szeretnék május éjszakáján
Ellopní minden salátát,
Amíg ül az édes álom
Megtönni éléskamarát.

A Csap-utcán végestelen-vegre,
Napraforgók fonognak az égbe
Minden kis kapuban kettő-három:
Pompás olaj lesz ebből a nyáron!

De minek a spenót énnekem,
Mikor én a krumplít szeretem.
Mikor a krumplinak párja nincs,
Egytől-egyig milyen drága kincs!

És hogy a debreceni városunkhoz előtti
„paradicsomi“ állapotokról se feledkezzünk meg,
Írjuk ide ezt a „legaktuálisabb“ dalocskát:

Debreceni városunk sárgára van festve
Odajárok a babámmal minden áldott este
Kalarabé, paradicsom bőven van előtte,
Babám babos kötőjébe szedek majd belőle!

Polányi Lajos.

Péntek délután lesz a Levente-nap főpróbája

A városi leventeparancsnokság felhívása

A városi leventeparancsnokság felhívja a leventéket, hogy az e héten elmaradt leventefoglalkozás helyett holnap, pénteken, június 12-én délután 2 órára a Stadionban jelenjenek meg. Az igazolatlanul távolmaradókkal szemben a legsúlyosabb büntető rendelkezéseket alkalmazzzák. Ezért felhívja a leventeparancsnokság a munkaadók és szülők figyelmét, hogy leventeköteles gyermeküket, illetve alkalmazottaikat délután két órára engedjék el és maguk is ellenőrizzék, hogy a leventeköteles valóban a leventenap főpróbájára elmegye-e.

Egy pillanatra...

Egy pillanatra láttam, —
Mint éjszótét tengeren
Szikrázón csillogó
Ékes gyémántkövet,
Egy pillanatra láttam
Hőfőhár arcodat,
Mely halványabb, mint régen...
Azurkék ég alatt
Fáradt és halovány
Hamvadó gyertyaláng,
Ezüstszín fényben úszó
Sejtelmes holdvilág.
Azután eltűntél
Hajnali látomás
Aranyhajú tündér
Csalóka délibáb.

KÓKAINÉ TÉKÁR GIZELLA.

— Közös angol-amerikai termelés és élelmezésügyi hivatal által állítottak fel Churchill miniszterelnök bejelentése szerint a báború időtartama.

Utalvány nélkül

Női lakcipő bőrtalpu
Férfi fehér nubukcipő fekete és barna betéttel
Gyermek piros szandál bőrtalpu
Férfi nyárcipő mozaik bőrtalpu
Női és férfi nyersvászonszandál
Női Lichtman divatszandál
Női fürdőcipő tiszta gumiból nagy választékban kapható

Utalványos

női és gyermek bőrtalpu cipőkből is hatalmas választék

Kontsek Cipőüzletben

Hatósági árjegyzék

Ezen árjegyzék az 5870—1941 M E rendelet értelmében — büntető következmények terhe mellett — az üzlet-helyiségben, árusító helyen, jól láthatóan kifüggesztendő.

Hűsíték és hentesárk hatóságilag megszabott legmagasabb ára

Fogyasztók részére:

Zsír kilója 3.40 P, háj 3.20, Zsír-szalonna bórral 2.74, Zsír-szalonna bórrólkül 2.94, Kenyér- és tokaszalonna bórrólkül 2.90, Kenyér- és tokaszalonna bórral 2.70, Szalonna nyeselek 2.80.

Sertés húsk: Rövid karaj kilója 3.40 Hosszú karaj, pap szelet 3.10, Egész karaj 3.25, Bőrös karaj 3.30, Comb csonttal 2.90, csont nélkül 3.30, Lapocka csonttal 2.80, csont nélkül 3.20, Tarja csonttal 2.70, csont nélkül 3.10, Oldalas 2.—, Kolbász és sertés dagadó 3.10, Csülök 1.80, Fej, fark 1.40, Köröm 0.80 Máj- és nyelv 2.20, Vese velő 2.20, Tüdő sziv, lép 1.40, Bőrök 0.60, Sertés-sont 0.50, Sószalonna bórrólkül 3.10, Füstölt és paprikás szalonna 3.50, Füstölt, vagy füstölt főtt tokaszalonna 3.50, füstölt császárhús 4.—, füstölt, főtt császárhús kilója 4.70 pengő.

A Baross Szövetség kalotaszegi kiállításának megnyitása

A Baross Szövetség női szervezete a Szövetség otthonában szerdán délelőtt ünnepélyes külsőségek között nyitotta meg kalotaszegi kiállítását, melynek szponzorálás, remek népművészeti anyagát Kós Károlyné, Erdély nagyasználója hozta Debrecenbe. A kiállításnak előzőleg Pécsen már hatalmas sikere volt és Debrecenben is már a megnyitás napján nagy érdeklődés nyilvánult meg iránta. A Baross Szövetség női csoportja a MANSZ elnökségével, dr. Kölesy Sándorné elnöknel karöltve úttörő munkát végeztek a kiállítás létrehozásával, melynek célja felhívni a közönség széles rétegeinek figyelmét a magyar népművészeti tárgyakra, magyar öltözetre. A kiállítás sikerén fáradszóról dolgoztak előkészítő munkájukkal Benyás Emilné, Kontse Kornélné, Uray Sándorné, Dávid Jakabné, viléz dr. Dávid Gézané, Kontse Lászlóné, Tóthfalussy Gézané úrasszonyok, Vajna Erzsébet, Pethő Júlia, viléz dr. Dávid Géza, Pethő Lajos.

A kiállításra 11 órakor a MANSZ és társaság elnökségének tagjai élén megérkezett dr. Kölesy Sándorné viléz dr. Dávid Géza, a Baross Szövetség helyi csoportjának elnöke üdvözölte megkapó szavakkal, Vázolta a kiállítás célkitűzéseit és felkérte dr. Kölesy Sándornét a kiállítás megnyitására.

Dr. Kölesy Sándorné a magyar népművészet felkarolásának szükségességéről beszélt megnyitó szavaiban, majd megkapó szavakkal üdvözölte Kós Károlynét s megnyitotta a kiállítást. Ágoston Császár Erzsébet kalotaszegi népművészetben szép verset köszöntött mondott.

A kiállítás három helyiségben összesült remek anyagát igazi gyönyörűséggel szemléltek a megjelentek. A pompás színekben tobzódó kézimunkák, a kalotaszegi vetett ág, női és férfi ünnepi ruha, a pántlikás és házivászorruháknak himzűsei, a gyönyörű bulyka és pártla, terítők, ablakfüggönyök, frottás, asztalterítők, népművészeti kalapok, az eredeti himzűtűrei női ruhák és a szalmatársoly mellett megcsodálták a Pethő Lajos népművészeti szakipari cég által összeállított Magyarország népművészeti léleképít, mely remek kivarrásaival egyedülálló a maga nemében. Külön megemlést érdemelnek a körösfői és bikali faragások, bányfybnyadi kerámia, zsolboki márványdobozok. Csodálatos szép anyag, a magyar népművészet kimeríthetetlen, kincses gazdagságát tükröző kiállítás a Baross Szövetség kezdeményezésére. Festőien szép magyar népművészetben működtek közre a kiállításnál Tóth Ilonka, Szabó Erzsébet és Ágoston Császár Erzsébet.

Pénteken temetik a barátja megmentése közben vízbefulladt Falussy Bertalan kereskedelmistát

Ma helyszíni szemlét tartanak a szerencsétlenség színhelyén.

Az a megdöbbentő diákttragédia, melynek áldozata lett Falussy Bertalan 22 éves fiatalember, Margit-utca 16. sz. alatti lakos, a piarista kereskedelmi iskola maturandus tanulója, öszinte részvétet váltott ki elsősorban a hősies életmentése közben életét vesztett diák tanárai és tanulóitársai körében, akik temetésén teljes számban részt fognak venni. A temetés értesülésünk szerint előreláthatólag pénteken délután lesz.

A régi Vértessy strandfürdőnél történt halálos szerencsétlenségről a csend órság jelentést tett a kir. ügyészségnek és Nyerges Miklós vizsgálóbíró a mai nap folyamán kizsállást és helyszíni vizsgálatot tart a diákttragédia színhelyén, hol Papp József kimentése után szivgörcsöt kapott és vízbefulladt Falussy Bertalan A fiatalembert holttestét a törvényszéki bonctani intézetbe szállították, ahol a mai boncolás fogja pontosan tisztázni, hogy mi okozta a szerencsétlenséget. A tragikus sorsú diák kiváló sportember, elsőrangú úszó volt. E körülmény is azt látszik bizonyítani, hogy a fellépő szivgörcs miatt fulladt a vízbe.

Az elhunyt diák típusa volt a szorgalmas, törekvő mai ifjúnak. Jómódorú, csendes gyermeknek ismerte mindenki, aki kitartóan törekedett céljai elérésére. Szüleivel és négy testvérével 6 évvel ezelőtt jöttek be Debrecenbe, Cseggöld szatmármegyei községből, ahova annak idején a románok üldözték ki az izzó magyar érzelmeiről ismert Falussy Bertalan. Gyermekéi taníttatása érdekében jött Debrecenbe id. Falussy Bertalan és itt csakhamar kifűnt nevet vírt ki magának szakmájában. Ügyességét örökölte fia is, aki a mesterség kitanulása után beiratkozott a felsőkereskedelmi iskolába és tovább tanult. Az volt a célja, hogy a június 18-ikán kezdődő

Könyv

Árvay Árpád:

FENY GYULT A TORONYBAN

Nagyvárad országgyűlési képviselője, a kitűnő erdélyi publicista új könyvében időálló emléket állított a visszacsatolás történelmi napjainak. Több ez a könyv, mint kronologikus felsorolása a drámai liktetésű eseményeknek. Minden lapján, szinte minden mondatában benn dobog a nagy magyar hazafi szíve. A könyv kiváló írója nem a visszacsatolást megelőző hetek forró atmoszférájában ébredt tudatára magyarságának, hanem a hűszeszendős trianoni számkivettség minden napján céltudatosan dolgozott az örömműnnp elérhetése érdekében. — Megjárta a román börtönöket, testén érezte a gyűlölködés korbácsütéseit, de sem az üldözés, sem a test és lélek sanyargatása nem tántorította el magyar hitétől. A „Fény gyúlt a toronyban” című könyv nem véletlenül kapta ezt a szép és messzire világitó címet. — Valóban Árvay Árpád könyve fátkyafényeket gyűjt és a lobogó fények tüzei-nél megmutatja az igaz magyar lelki-séget. A szép könyvet, amelynek borítólapját Halmay Árpád művész rajza díszít, a nagyváradi Estilap adta ki.

A LEVEGŐ TITÁNIAI

Farkas Istvánnak, az ismert írónak műve joggal tarthat számot az ideai könyvnap díszhelyére, mert minden sorával Kormányzóhelyettesünk, az első magyar pilóta hívó szavának közvetítője. Lelekesítőleg mutat rá azokra a nagy példákra, melyeknek nyomán a magyar ifjúnak el kell indulnia, hogy a levegő titánjainak nagy seregében az őt megillető méltó helyet elfoglalja. Csodálatos a magyar történelem ajult évtizedeiben is izmosodó, repülőni vágó magyar ifjúság, amely a poklokot át is megéptette géit, meghozta a maga véraldozatát s ma itt áll, mint bármely nemzet fiának egyenrangú társa, hogy kivegye részét egy új magyar élet kialakításában. — Erről az ifjúságról, a magyar repülés ügyéről szól ez a nagyszerű, esemény-számbamenő könyv.

FEKETE VÁROS ALATT

Tábor István költeményeiben a magyar irodalom új, tisztultabb iránya jelentkezik. Ez az eredeti hangú magyar költő, nappal mint vasöntő munkás dolgozik a cseppel gyárban és szabad óráiban veti papírra mondanivalóját, melyek a faluról városra került ember impresszióit vetítik az olvasó elé szép, maradó értékű sorokban.

érettségi vizsgálatokon túlesve katonai szolgálatra jelentkezik. Ez irányban már meg is tette a szükséges lépéseket és ősszel akart bevonulni a huszárokhoz majd hazafias kötelességének eleget tette a gazdasági akadémiára szándékozott beiratkozni. Az ipari szakmát kitanult és középiskolai tanulmányt is végzett fiatalember rajongott a földért és ezért választotta ezt a pályát. Lelekesmeretességét, életét is kockára tevő emberszeretetét bizonyítja, hogy amikor a testvérével együtt fűrdőző Papp József kezdett elmerülni nyomban segítségére sietett és saját élete árán ki is mentette.

A családot mélyen megrendítette kedves, szép jövő előtt álló gyermekük elvesztése. Az édesanya, aki a szerencsétlenség színhelyén, gyermeke holttestét megpillantva, maga is a vízbe akart ugrani, szerdán többször sírógörcsöt kapott. Az apa pedig Széchenyi-útcái üzletét bezárva szótlanul, mély-séges fájdalomba roskadva gyászolja az elvesztett gyermeket.

Az elhunyt Falussy Bertalan lelki-üdvéért a piaristák pénteken reggel külön gyászmisért tartanak, míg a görög-katolikus gyászmise szombaton reggel lesz megtartva, ugyanis a tragikus véget ért Falussy Bertalan görög katolikus vallású.

A Falussy család a közelmúltban költözött a Margit-utca, ahol házat vettek, mert a közelmúltban egy másik csapás is érte őket, a K. Tóth-utcan levő házuk összeomlott. Új lakásuk közel van a szerencsétlenség színhelyéhez, ahova gyakran kijárt tanulni, kedden is így ment ki s egy fatális tragédia következtében többé nem térhetett vissza szüleikhez, tanáraihoz, iskolatársaihoz.

Bélyeggyűjtés

A magyar bélyegek fogazása.

(Folytatás.)

A fogazások kivételénél 8 féle fogazást ismerünk és pedig:

1. A hó vagy tág fogazást 9 és féltől 11 és félig.

2. A szűk, vagy sűrű fogazást 11 és féltől 15-ig.

3. A hegyes fogazást, hol az egyes fogak éles, hegyes csúcsban végződnek.

4. A tompa fogazást, hol az egyes fogak egyenes vonásban végződnek.

5. az éles fogazást, hol a lyukak élesen, tisztán kivágva, úgy hogy azokban sem papír-rost, sem pedig kivágott kerek papírdarabkák benn nem találhatók. Az így fogazott bélyegek egymástól könnyen elválaszthatók.

6. a hiányos (tökéletlen) fogazást, hol a fogazás okozta lyukakban, vagy a kivágott részek, vagy papírostocskák benmaradtak. Ez vagy a szálás, rostos papírnak, vagy a fogazógép hiányos működésének tulajdonítandó. Ezen bélyegek már nehezebben válnak el egymástól és ilyenkor rendszerint többé-kevésbé megsérülnek. (Lásd 1916-tól kezdve szórványosan egyes bélyegeken.)

7. Az átszűrőszűrű (durchstichtartig) fogazást, mely kizárólag hanyag gépkezelésből ered. Itt a gép egyáltalában ki sem vágja a lyukakat, hanem a papírost csak átszűrja, átöföli. Az így fogazott bélyegek rendkívül nehezen válnak szét egymástól és ilyenkor mindig megsérülnek.

2. félbenmaradt (tökéletlen) fogazást, amikor a gép lyukasztó betéje egyáltalában nem hatol át a papíron, hanem csak azt erősen benyomja, még pedig aszerint, hogy milyen erővel történt a nyomás, pontoszerűleg vagy rendszeren kerek bepréselődések (esetleg ezek is kihagyásokkal) alakjában. Az ilyen bélyegek csakis vágás útján választhatók el egymástól. — A magyar bélyegeknél ilyen bélyegek majdnem teljesen ismeretlenek, ellenben az 1872-es probanyomatoknál igen sok ilyen darab található.

A fogazások megjelölésénél használt számok azt jelentik, hogy 2 cm bélyegszegélyre hány lyuk esik. Így tehát 11 azt jelenti, hogy az illető bélyeg minden oldalán 2 cm szegélyre 11 lyuk esik. Ezt szabályos (normális) fogazásnak hívjuk.

Ha a fogazásnál két szám van jelezve, pld 11:12½, akkor ez azt jelenti, hogy kétféle fogazóréstű működött és ilyenkor az első szám a vízszintes, a

másik függőleges vonalra vonatkozik. Ez a vegyes (compound) fogazás. Ide tartoznak még a három oldalon egyenlően és a negyediken eltérően, továbbá a rendszeretlenül három, vagy négyféleképpen fogazott bélyegek.

A fogazás mérése mindig felül kezdődik és az óramutató forgásának megfelelően állandóan jobbra haladva folytatódik. Pld 10:11:12:13, azt jelenti, hogy a bélyeg felül 10, jobboldalt 11, alul 12 és baloldalt 13 fogazású.

Álkulessos betörők kifosztottak egy lakást az Ajtó-utcan

Hegedűs Imre kőműves, Ajtó-utca 18. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen betörő ellen, aki zárt lakásába álkulessal behatolt és onnan 500 pengőt meghaladó értékű ruhá-neműt lopott a szerény feltétele után. A rendőrség nyomában van a tettesnek.

Tűzharc után fogták el a betörőt, aki tizedszer tört be ugyanegy helyre

A bodrogkeresztúri csendőrök tűzharc és rohamtámadás után tudták csak ártalmatlanná tenni Zboraj András bodrogkeresztúri lakost, aki tizedszer tört be a Puklus József bodrogkeresztúri kereskedő üzletébe. A sorozatos betörések után a házbeliek öröket állítottak fel, akik észrevették, hogy a betörő újra az üzletbe jár. Rázárták az ajtót és értesítették a csendőrséget, a járőr felszólítására azonban a betörő nem adta meg magát, hanem revolvertől lövöldözni kezdett. A csendőrök rövid tűzharc után rohamra indultak és sikerült is élvé elfogniuk a vakmerő betörőt, aki beismerte, hogy mind a kilenc előző betörést ő követte el.

Költözködés közben leest a szekérről és karját törte egy gyermek

Bresztován Károly hosszúpályi fuvaros gondatlanságból okozott súlyos testisértséssel vádolva állt a debreceni törvényszék előtt. A múlt év nyarán az Eszenyi-család költöztetésénél kissé ittas állapotban rakta a csomagokat a szekéren és Eszenyi Irén 12 éves gyermeket a csomagok tetjére tette. Nem sokára azután, hogy a lovak megindultak, a csomag lezuhant és a lezuhanó kislány karját törte. Dr. Sáfár László törvényszéki tanácselnök az enyhítő körülmények figyelembevételével 1 hónapi fogházra ítélte Bresztován Károlyt és az ítélet végrehajtását 3 évre felfüg-gesztette.

Borsod megyében kötelezik a földbirtokosokat sertéshizlalásra

Viléz Borbély-Maczkó Emil főispán-kormánybiztos bejelentette Borsod vármegye kigyűlésén, hogy a megye zsirellátásának biztosítása érdekében rendeletet adott ki, hogy minden földbirtokos, aki 25—50 holddal rendelkezik egy, 50—100 hold föld után két sertést tartozik hízalni a zsirellátás biztosítására.

— A rendelet kibocsátása után sokan kértek felmentést — mondott a borsodi főispán —, de én még magamnak sem adok. Hazafias, nemzeti kötelesség mindenkinek, hogy ezt a rendeletet végrehajtsa. Ez a legkevesebb, amit a köz érdekében meg kell tenniük.

A tangóharmonika est

Fényes műsora a közönség minden rétegét lenyűgözi változatosságával. Eddig soha nem hallott szaxofonkórús mutatja be, milyen különös szépet lehet produkálni ezzel a komoly zenében alig használatos hangszerezrel. A szólók közül egy magyar zeneszerző: ifj. Jahn Antal „Orosz fantáziája” számíthat a legnagyobb közönségsikerre. A jegyelővétel mindjobban fokozódik, amiből máris egy szép telt házra lehet számítani. Kaphatók az Arany Bika hallban minden délután 5 és 7 óra között.

TAN CZER

Néhai Wolff János tábornok özvegye meghalt

Mint részvétellel értesülünk néhai begyközségi tábornok özvegye tegnap reggel Pécsen meghalt. Az elhunyt közliszletben álló úrasszony néhány héttel ezelőtt *Jidhoz, hegyközségi Szentimrey Béla ezredeshez utazott Pécsre.* Az utóbbi időben gyengélkedett a 69 éves úrasszony, betegsége rosszabbra fordult, úgyhogy be kellett szállítani a pécsi egyetemi klinikára. Az orvosi tudomány már nem tudta megmenteni az életnek.

Öz. Wolff Jánosné Szikszay Margit régi nemes patricius család sarja. Fjatalabb éveiben nagy szerepet vitt társadalmi életben és a jótékonyági mozgalmakban. Különösen az 1914—18-as világháború idején sokat buzgókodott a hadijótékonyág terén. Fenkölt gondolkodás és jó szív jellemezték a nagyasszonyt, ki férjének 1925-ben bekövetkezett halála után teljesen visszavonult a társadalmi szerepléstől és csak családjának él. Halálát Béla fia, leánya Gitta, férjével Koppány Jánossal, testvére Szikszay István huszárnagy nevével és unokáit gyászolják.

Az elhunyt holttestét Debrecenbe szállítják és férje mellé helyezik örök nyugalomra. A szállítási nehézségek miatt valószínűleg a temetés ideje eltolódik.

— **Lelkészbeiktatás.** A karcagi református egyház új lelkesztését, Papp Bélát, most iktatták be tisztségébe. A beiktatást Gaál István esperes végezte. Az ünnepségen az egész vármegyéből sok előkelőség jelent meg, köztük báró Urbán Gáspár főispán is.

— **Margit napján** számosan keresték fel jóitvánságukkal a jótékonyágáról szöles körben ismert Komócsy Józsefné sebesi Gőnczy Margitot, Mikó Imréné Higved Margit MÁV tisztviselőt, homokkerti lakosokat és a többi Margitokat is.

* **Vattay** lánckiskolában június 20-án diákok részére tanterafolyam kezdődik. Kossuth 11.

— **Háromszáz finn gyermek nyaral Magyarországon.** Az Országos Luther-Szövetség mozgalmat indított, hogy a háborúban álló finn testvérműzemet üdülésre rászorult ifjú nemzedékéből minél többen nálunk töltsék a nyarat. Kemény Lajos budapesti evangélikus esperes beszámolója szerint, legkésőbb augusztusig háromszáz evangélikus finn gyermek érkezik magyar földre.

— **A kenyér- és lisztellátás, valamint az elszámolás egyszerűsítése** révén életbelépő új rend ügyében — melyről tegnapi számunkban már beszámoltunk — a Fűszerkiskereskedők Egyesülete pénteken este félkilenc órakor Cegléd-utca 5. szám alatt előnkénti ülést tart. Főleg a porlás és száradás kérdését veszik tárgyalás alá az alkalommal. Az új ellátási, illetve elszámolási rendet — mint több kereskedőtől értesülünk — általában szívesen fogadják.

— **A kárpitos, kelmefestő és paszományos szakosztály** folyó hó 11-én este 7 órakor ülést tart fontos ügyben. Elnökség.

— **A szegedi felső ipariskola növénydekei elhatározták,** hogy a nyári hónapokban facipőben és rövid zsárvolnadrágban járnak. Nemesak az iskolában, hanem iskolán kívül is ezt a viseletet hordják, egészen a „takarékos napjaink” október 4-ig.

— **Ezúró az Olasz Kultúrintézetben.** Június 13-án, szombaton délután 6 órakor tartja az Olasz Kultúrintézet ezúró ünnepélyét az intézet helyiségében.

— **A bajtársi rádiószolgálat felhívása.** A Vöröskereszt honvéd bajtársi rádiószolgálat vezetősége felkéri a hadbavonult honvédeink hozzátartozóit, hogy csak rendkívül sürgős esetekben küldjenek üzeneteket, mint pld. születés, halaszthatatlan intézkedést igénylő mezőgazdasági, üzleti, pénzügyek, közvetlen hozzátartozó elhunyt stb. Az üzeneteket a postahivatalokban kifüggesztett előírásoknak megfelelően, rózsaszínű tábori lapra kell írni és illetékes hatósági látványozás után postán kell beküldeni.

A Kúria halálra ítélte a két nagyváradit rablógyilkost

A kúria most tárgyalta Ecsedi László hentessegéd és Rácz Imre szerelőségéből bűnügyét, akiket az ügyészség rablással párosult gyilkosság bűntettével vádolt. Tavaly nyáron elhatározták, hogy akár bűncselekmény árán is pénzt szereznek. Tervet is dolgoztak ki erre. Hortya Gusztáv nagyváradit hentesmestert seretvásárlás ürügyével a szőlőbe csalták, vasdoronggal agyonverték, zsebeit ki kuttatták, 220 pengőjét elvették, a holttestet a kúba dobták és hatalmas követ

is vetettek utána. A pénzen megosztottak, visszamentek Nagyváradra és aznap az egészet elmulatták. A nagyváradit törvényszék mindkét vádlottat életfogytig tartó fegyházra ítélte. A tábla az ítéletet megváltoztatta, mind a kettőt kötél általi halálbüntetéssel sújtotta. A kúria a semmisségi panaszt elutasítva a két halálos ítéletet helyben hagyta. A kúria ezután kegyelmi tanácsa alakult át, amelynek határozata titkos.

GYÁSZROVAT

Szabó Istvánné Szűcs Apollónia 68 éves korában elhunyt. Temetése ma délután félöt órakor lesz a Köztemető 2. A) ravatalozó terméből. Lakás: Monostor-pályi út 18. — Temetését: Bartha vállalata végzi.

Csiba Sándor asztalos 57 évében elhunyt. Temetése pénteken délután 5 órakor lesz a Köztemető 3. ravatalozójából. Lakás: Homok u. 117. Temetését: Bartha vállalata végzi.

Gajdos Péter 18 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután félhárom órakor lesz a Köztemető 4. ravatalozójából. Dankó temetkezés.

Böszörményi Erzsike 4 éves. Temetése csütörtökön 11 órakor lesz az Alagsorból, református szertartással. Csurka temetkezés.

— **A Magyar Tudományos Intézet Barátainak Szövetsége** alakuló közgyűlését tegnap tartotta Budapesten. A szövetség elnökévé Fábinyi Tihamér titkos tanácsos, nyug. pénzügyminisztert választották, aki kifejtette ezután az újonnan megalakult szövetség célját és hangsúlyozta, hogy a magyarság kérdése ma sokkal fontosabb, mint bármikor máskor. A szövetség Széchenyi szellemében kíván működni, aki állandóan felvetette maga előtt azt a kérdést, ki a magyar? Ezt a problémát bele kell vinni a közvéleménybe és ha van nemzetmentés, nemzetfenntartó propaganda akkor a magyarság-tudomány éppen a legfontosabb propaganda e téren.

— **Négyhavi fogháza ítélték újból Wirth Károly nyilas képviselőt** igazgatásért. Az államrendőrség elleni gyűlöletre való igazgatás vádját beigazoló alósó fokú ítéletek után fellebbezés útján a Kúriához került az ügy, amely négyhónapi fogháza ítélté Wirth Károlyt.

— **Letartóztatták „Biblis Erzsit”, mert a vallás- és társadalmi rend ellen ígatott.** A győri rendőrség jelentést kapott arról, hogy egy fiatal nő házról házra jár bibliát árusítva, miközben a vallás és a fennálló társadalmi rend ellen ígat. A nyomozás során letartóztatták Biblis Erzsit, igazi nevén Tóvizi Erzsébetet. Különös bibliát árusított, amelyben a katolikus vallás ellen és a társadalmi rend ellen ígatott. Közben mindenféle előadásokat is tartott, a hallgatóság azonban megbotránkozott előadásain és értesítették a rendőrséget. Így került most Tóvizi Erzsébet a győri ügyészség fogházába.

— **A 36 tagú országos bizottság** ma délelőtt vitéz Jánky Kocsárd elnöklésével ülést tartott, melyen a miniszteriumrendeletét tárgyalta, amely megtiltja a leventeköteles ifjak politikai tevékenységét. A rendeletet vitéz Somogyi Béla előadó ismertette. A felszólalásokra a honvédelmi miniszter válaszolt, majd a bizottság a rendeletet tudomásul vette.

— **Megdöcsmálták az árvák perselyét.** Fónai Gyula 21 éves pécsi MÁV állomásfelügyelő hivatalt sikkasztás bűntetté miatt vonta perbe az ügyészség, mert a kezelésére, illetve őrzésére bízott tárgyakat sajátaként kezelte. Tavaly augusztusban a selyei vasúti állomás pénztárából két ízben pénzt vett ki, az árvák perselyéből is elemelt két pengő fillért, valamint irószereket, a harkányi vasútállomás pénztárából 90 pengőt, raktárából pedig kerékpárgumit, regényeket tulajdonított el. A pécsi törvényszék nem jogerősen nyolchónapi börtönrre ítélte.

**Akkumulátor
autóvillamosság
Rétinél
Piac u. 42. Pannónia udvar.**

Családi értesítés:

SZALLAY MARGIT

és

LABONCZ LAJOS

m. kir. ht. őrmester,

11-én, 18 órakor a Kossuth-utcai templomban tartják esküvőjüket.

(Minden külön értesítés helyett).

A gyorsaság

nem jelentheti a türelmetlenséget is, amit kénytelenek vagyunk tapasztalni az emberek részéről. A rendkívüli idők megtesztik az idegeket, de nem ok arra, hogy egymást a legélesebben bíráljuk. Itthon is tapasztaljuk a háború mozgató erejét. Am különös lenne, ha valakinek eszébe jutna hogy csak türelmetlenséggel végezzük a ránk bízottakat. A természetben is szeretnek az emberek a beavatkozást, hogy gyorsabban teremjen minden, pedig bölcs gondviselés legszebb rendje taníthatná a türelmetlenséget arra, hogy ugrás-szerűen, tehát rendetlenül nem lehet eredményt várni.

A Gondviselőnek bölcsessége meglát-szik abban is, hogy az emberi szervezetnek teljes egésze végezheti el mind-azt, amire megbízása van. Ha a szív rendetlenül és sietve dolgozik, vagy az agy úgy gondolkozik, hogy ide-oda kapkod, ebből előbb-utóbb baj származik, vagy az egyénre, vagy az összességre. Ki vállalja a felelősséget az egyén kapkodásáért, türelmetlenségéért, ha bekövetkezik a vég?

Jó volna emberek kissé nyugodtabban élni, még a háborúban is, sőt, most ha valamikor, mert elhamarkodott dolgok, és türelmetlen gyorsaság, nagy károkat idézhet elő. Ennek folytatás alaposabb munka végzésére van szükség nem pedig felületességre. Ne szaporítsuk ott a szót, ahol nincs értelme, várjunk reménykedve, ne pedig „idegesen”. A türelkedésnek sehol sincs értelme. Rendben és nyugodtan többre juthatunk úgy is a végénél találkozni a felsőbb és leg-tökéletesebb rend alkotójának akaratára szerint kell.

Nem állítanak fel zsidó hadserget Palesztinában

London, június 10. Éles összhatározásra került sor kedden a brit felsőházban a kormány és Lord Wedgwood, Labour-párti felsőházi tag között. Lord Wedgwood kérdést intézett a kormányzat-hoz, vajon hajlandó-e egy zsidó hadserget Palesztinában felállítani. A továbbiakban pedig éles szavakkal kikelt a brit rádió ellen, amely megtámadta őt egy ugyancsak a rádióban tartott beszéde miatt. Ezt a beszédét Lord Wedgwood az Egyesült Államok részére tartotta, erősen bírálta benne a brit gyarmatiügyi kormányzást és azt állította, hogy a Palesztinában állomásozó katonaság antiszemita magatartást tanúsít.

Lord Cranborne gyarmatiügyi miniszter és Lord Croft hadügyminiszteriumi államtitkár visszautasították Wedgwood vádjait s megállapították, hogy Lord Wedgwood beszéde, melyet az Egyesült Államokhoz intézett, alkalmas volt arra, hogy a palesztinai zsidó lakosságot a brit hatóságok ellen lázítsa. A gyarmatiügyi miniszter és az államtitkár felszólalása után a felsőház elutasította a Labour-párt képviselőjének azt az indítványát, hogy zsidó hadserget állítsanak fel Palesztinában.

— **Négy nyers gyémántot bányásztak ki az egyik johannesburgi bányában,** a négy gyémánt nagyobb, mint eddig ismert gyémántnál. Készülésükkel várnak a háború befejezéséig s addig a bányatársaság páncélszekrényében őrzik a nyers gyémántokat.

— **Keresztligeten múlt év februárjában** egy esti táncmulatságon az egyik fiatal ember csárdást akart húzatni. Ennek hallatára Hampuh József helybeli legény magából kikelve ordítani kezdett a zenészek felé, „Nix-csárdás”, majd dűrva szavakkal becsmerélte a magyarságot. A pécsi törvényszék ötös tanácsa nemzetgyalázás vétségéért két hónap fegyházra ítélte Hampuhot. A Kúria semmisségi panaszok folytán ma foglalkozott az ügyvel és Hampuh büntetését nyolchónapi fegyházra emelte fel, tekintetbe véve, hogy a vádlott a nagy nyilvánosság előtt, figyelmeztetés ellenére is megismételte a magyarságot ócsárló kifejezéseit.

Regelő mult

Jövevények illette.

Debrecen városa manapság is bizonyos illetéket szed azoktól az újonnan beköltözött lakosoktól, akik illetőséget akarnak itt szerezni. Természetesen ezen illeték lefizetése még nem elégséges az illetőség megszerzéséhez, mert egyéb kötelezettségek teljesítéséhez is van köve a jog, hogy valaki igazán debreceni lakosnak tekintessék.

Ezen illeték törvényszerű szedésének története van. Hatálybalépésének kerekében most van száz éve, 1842 február hó elején a választott hites közönség által tartott nagygyűlésen tett indítványt az egyik városatyja, hogy a Debrecenben állandó lakást kérő és nyerd izraelitáktól 50 forintot vegyenek be „közéleokra”. A gyűlés az indítványt a következő megokolással fogadta el.

— Miután a város állandó lakosságának azon „intézetek” fenntartása, melyek a városban lakást részint bator-ságossá, részint kényelmessé teszik, melynek a túzólt eszközök, gyalogpallók és a város éjjeli kivilágítása, eddig tetemes áldozatokkal járt, a közigazság kívánja, hogy a zsidók akik itten lakhatásra engedelmet nyerneken ezen kényelmekbe és hasznélvezetekbe részesítenni fognak, az érdekelt célokra valami mérsékelt summát előre fizessenek, ezt a választott hites közönség a maga részéről elfogadja azzal, hogy a fizetendő összeg 50 forintnál kevesebb ne legyen.

Debrecen nemes tanácsa kézhöz kapván a közgyűlésnek ezen határozványát alapos mérlegelés tárgyává tette az ügyet és úgy találta, hogy az illetékirovása nagyon „igazságos”. Egyet azonban kifogásolt anélkül, hogy a „zsidóvédelem” vádjába esett volna. A tanács ugyanis abból a szempontból indult ki, hogy abban az időben Debrecen városába nemcsak a zsidók, hanem más vidékiek is igen nagy számmal telepedtek le s így az illeték megfizetését csak egy vallásfelekezethez tartozókra kiróni nem méltányos dolog. Az 50 forintokat is soknak tartotta a tanács, hanem úgy vélte, hogy minden idegenből jött egyen tehetségéhez képest rovandó meg a közéleokra fordítandó adófelel. Ezen okból a Magisztrátus a gyűlés elé előterjesztést és olyan „javallatot” tett, hogy a közérdekű illeték megfizetését vallás-különbség nélkül tegye kötelezővé az új debreceni lakosokra. A nemes urak ki-vételt képeznek — mondja az előterjesztés — őket nem lehet erre kötelezni, azonban szabad tetszésükre bizassék a summa megfizetése mindazon ideig, amíg a törvényhozás a nemes urakra nézve más rendelkezést nem hozand.

Debrecen választott hites közönsége a nemes tanács megfontolt előterjesztését és javaslatát elfogadta, majd megállapította a fizetendő illeték skáláját, amely 10 forinttól 50 forintig terjedt és minden újonnan beköltözött lakosra kötelezővé tette. A világ megváltozásával a nemes urak jogállása rendeztetvén, s így nekik is fizetni kellett a közélepra szolgáló pengő forintokat a város kasz-szájába. (b. s.)

Több fiú születik, mint leány.
Ennek a statisztikai szabályszerűségnek adja újabb bizonyítékát a főváros statisztikai kiadványa. Tavaly 2522 leánnyal szemben 2535 fiú született, az idén 2959 fiú áll 2743 leánnyal szemben. A háború idején általában több a születések száma. Ez is igazolható a statisztika adataival. A tavalyi 5057 születéssel szemben az idén 5702 született.

Kedden az egyik budapesti pályaudvarról utazott el a keleti hadszíntérre a haditudósító század, a modern háborúnak ez az új harcok alakulata.
Az ünnepélyes búcsúztatón közületeink is képviseltették magukat: a honvédség nevében egy vezérkari alvezredes, a Sajtókamara képviselőiben pedig Kolosváry-Borcsa Mihály főszervező mondott beszédet. A búcsúztató után a katonavonaton a Himnusz hangjai mellett hagyta el a pályaudvart. A személykocsik ablakait díszítő piros-fehér-zöld zászlócskák mellett egy miniatűr japán hadilobogó is díszelgett — dr Sasamoto Shunji, a Tokyo Asahi Shinbun haditudósítója a budapesti japán kolóniától, mert mint a magyar haditudósító század tagja, honvédségünk harcairól küld tudósítást a felkelő nap országának.

FILM

„ITEL A DZSUNGEL” címmel olasz filmet mutatott be az Apolló mozgószínház. A feljövőben levő olasz filmgyártás sikerült alkotása, ügyesen rendezett, mesterien fotografált, érdekes mese, messze felette áll az uniformizált dzsungel-filmeknek. A szereplőgárda kitűnő alakítást nyújt. A kísérő műsor színes, érdekes.

Ruhajegyeket vezettek be Iroszágban. Az évenkénti jegynek 52 szelvénye van. Egy öltönyért például 40 szelvényt, egy ingért 13 szelvényt kell beszoállítani.

SPORT

A DVSC Nagyváradon játszik vasárnap a Nagyváradit Törekvés csapatával. A debreceni vasutasok tegnap kiadós edzéssel készültek a mérkőzésre. A csapat kitűnő formában van, kiheverte a multheti zsúfolt program okozta fáradtságot és nagy kedvvel dolgozott Weber edző keze alatt. A debreceni vasutasok összeállításai, ha B. Nagyt nem tiltják el, változatlan marad. B. Nagy tiltása esetén Kristóf lesz az egyik hátvéd, Orosz a balfedezet és Berecz visszakerül a támadósorba, ez esetben a jobbszélsőt Jávó Szabó mellé.

Kisorsolták a Magyar Kupa középdöntőjét, melytől június 28-án játszanak le. Az Ujpest a DIMÁVAG-gal, a Ferencváros a SÁBTC-vel kerül össze és másnap, június 29-én lesz a döntő mérkőzés.

A diósi edzőtáborban készülnek a magyar válogatott keret tagjai a horvát válogatott elleni mérkőzésre. A kerettagokat tegnap meglátogatta a táborban az országos vezető. A válogatott összeállításai: Tóth, Olajkár II, Kispéter, Pázmándy, Szűcs, Sárosi III, Füzér Zsengellér, Tihanyi II, Bodola, Tóth III. lesz. A horvát válogatott már Budapestre érkezett.

Debrecenben nyaral Sándor István, a Bocskay volt kitűnő középső, akit szintén felkért Palotás István, hogy vegyen részt a jutalomjátékán, Péter-Pálkor a DVSC-vel játszó régi Bocskay-csapatban. Sándor örömmel elfogadta a felkérést és egy félidőn át ő dirigálja a Bocskay támadósort.

A felsőtiszi kerület debreceni csoportjában egy mérkőzés kivételével valamennyit lejátszottak. Hátra van a B. Turul—MOVE Szabolcs II. mérkőzés Nyíregyházán, melyet ha a berettyóújfalui csapat nyer meg, akkor elfoglalja a tabella harmadik helyét a DVSC II. lemondta a MOVE Szabolcs II. mérkőzést, amely már nem befolyásolta az elsősegét, amit így is öt ponttal biztosított. Bajnoki táblázat állása:

1. DVSC II.	20	16	2	2	103:17	34
2. PMÁV	20	14	1	5	57:26	29
3. DTE	20	11	2	7	57:31	24
4. B. Turul	19	11	2	6	51:38	24
5. D. Husos	20	10	4	6	50:46	24
6. DEAC	20	10	3	7	55:56	23
7. NYTVE	19	8	2	9	38:53	18
8. H. Bőszörm.	20	5	5	10	18:55	15
9. DMTE	20	5	2	13	24:82	12
10. NYVSC	20	3	3	14	15:87	9
11. NYKISE	20	2	2	16	3:20	6

Mester már csak a jövő idényben bízik. A DVSC középedezete Pesten járt a labdarugóházban. — Pesten volt egy kis dolog — mondja. — Feljöttem a szövetségbe. Opatá Zoli bácsiját volna egy kis beszélni valóm. — Mi újság Debrecenben? — kérdezték. — Az, hogy nagyon jó most a csapat — mondja Mester. — Weber Laja keze már meglátszik a csapaton. Hej, ha kezdetől fogva ő foglalkozott volna a gárdával, akkor most nem lenne olyan biztos a Tőri bajnoksága. Sajnos, most már akkor sem lehetünk elsők, ha minden hátralevő mérkőzésünket megnyerjük, a Törekvés viszont mindegyiket elveszti mert a Tőrinek sokkal jobb a gólaránya. Nagyon ki kellene kapnia a Tőrinek, hogy mi legyünk a bajnokok, de hát ez nem valószínű. Hogy milyen jó a DVSC, arra a legjobb bizonyíték, hogy Nagyváradon megvertük a NAC-ot, pedig a NAC főgocikorgatva küzdött. A várad közönség nekünk tapsolt és saját csapata felé ezt kiabálta: „Tanuljatok futballozni a DVSC-től!” Hiába, a futbalhoz szerencse is kell. Mikor például Pestre jöttünk a Tőri elleni mérkőzésre, hirtelen megbetegedett Serfőző és az öreg Palotással voltunk kénytelenek kiállni. — No, sebj — beszél Mester — Jövőre biztosan nyerjük a bajnokságot

és akkor bekerülünk az NB I-be. Nincs eltkéredés Debrecenben. Mindenkinek azt mondja: „Majd jövőre!”

A DEAC országos atletikai versenye. Vasárnap 15.30 órai kezdettel lesz megtartva az egyetemi sporttelepen Felőtt számok: 100, 800, és 3000 méteres síkfutás, 4x100 méteres váltófutás, 110, és 400 méteres gátfutás, magas-, rúd és hármassugrás, súlylökés, diszkoszvetés, gerely- és kalapácshajítás. — Ifjúsági számok: 400 méteres síkfutás, gerelyhajítás és rúdugrás. — Női számok: 100 méteres síkfutás, távolugrás s diszkoszvetés. A felőtt számokban az öt legjobb győztes és egy legjobb női győztes tiszteletdíjat is nyer a gazdasági díjazáson felül. Nevezések és nevezési díjak vitéz Hadházy Dezső egyetemi testnevelési tanár címére küldendők. Az összes versenyszámok pontversenyt alkotnak a DEAC tiszteletdíjért, amelynek pontozása 7, 5, 3, 2, 1 pont. A verseny az előjelekből ítélve jó sportot ígér máris igen sok nevezés futott be. Budapestről a MAC, BEAC, BLE legjobb atlétaí, vidékről a Kolozsvári AC, Nagy-bányai SE, Nagyvárad AC erősségei adták be nevezésüket. Ezenkívül természetesen a kerület összes egyesületei indulnak. A versenyzők nevét holnapi számunkban közöljük.

Ökölvívás. A debreceni ökölvívók terem- és utazási akadályok miatt kevés versenyen vehettek részt, ezért a MÖSz keleti kerülete gazdag versenyrendet állított össze az ökölvívóknak. Júniusban: Szolnok—Debrecen. — Duánútú—Kelet válogatott. — Júliusban: Hadtest versenyek a kerület egyesületei és leventék részére. Országos vidéki bajnokságok — Augusztus: Debrecen város bajnoksága. Kelet bajnokságai. Szövetségi díjban a budapesti egyesületek csapatain kívül „Kelet” válogatott csapata is indul.

APRÓHIRDETÉSEK

ALKALMAZÁST nyér férfi

Fedrászsegédet és hölgyfodrászleányt állandó munkára felvesznek. Szabó Lajos, Salkétram-u. 4. 210

Konyhaleányt vagy leányt — vendéglőben jártast — azonnalra felveszek. Simonyi-út 11. Vendéglős. 197

Lakatosok munkát kaphatnak a Debreceni Műkögyárban. Fűrdő-utca 2. 194

Mindenes cseledeknek tisztességes, erős fiút háztartásomban alkalmaznák. Jelentkezés a délutáni órákban Sesztina-utca 4. Kisállomás mellett. 183

Fiatalkifutófiúk felvétetnek. Szepességi-u. 20. 789

Hetesfiút felveszek. — Kunstmann asztalosmester, Veres-u. 28. 783

Tejeskocsist lehet nő is, teljes ellátásra keresek. Honvéd-u. 43. 174

Jó fizetéssel rikkancsot felvesz MÁV hírlapárúsító, pályaudvar II. o. folyosó. 179

ALKALMAZÁST keres férfi

Lakás ellenében vállalom Debrecenhez közel eső kisbirtok felügyeletét, irányítását. Értéstitést „Jó gazda” jellegre a kiadóba kérek. 200

Könyvelést és könyveléssel kapcsolatos minden munkáját elvégzi a Könyvelési Szakiroda. Vörösmarty huszonötgy. 190

Mezőgazdaságban hetedikes gimnazista vakációra elhelyezkednék. Ajánlatokat „Gazdász leszek” jellegre kiadóhivatalba kérek. 169

ALKALMAZÁST nyér nő

Ügyes, önállóan dolgozó varróleányok felvétetnek azonnal. Bálint Sándorné, Csillag-utca 18. 141

Gyakorlott varróleányt női szabószághoz felveszek. Singerné, Nagyvárad-u. 4. 780

Ügyes segédleányt — azonnal felveszek. — Tassy Kata női divatszalon, Kossuth-u. 11. 201

Baromfineveléshez értő asszonyt keresek, vagy résznevelésre kiadnék megbízhatónak. Feltételek megtudhatók délután Széchenyi-u. 21. 203

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Bejáró konyhai minde- nes azonnal beléphet. „Bocskai” étkezde, Hatvan-utca 6. 211

Bejárónőt azonnalra felveszek. Bodega, Piac-utca 19. 206

Bentlakó vagy bejáró főző mindenest 15-re felveszek. Bőszörményi út 15. 101

Szobaleány felvétetik 15-re. Hunyadi-u. 16 jelenlékezni. 791

Középkortú nő elmenne házaspárhoz vagy magánóshoz. Címeket a kiadóba kérem leadni. 172

DEBRECEN 9 OLDAL 1942 VI. 11

A DVSC II. mint a felsőtiszi kerület debreceni csoportjának amatőrbajnoka, június hó 21-én Debrecenben, egy héttel később 28-án Nagybányán kerületi bajnoki döntőt játszik a „Jösszerencsét” nagybányai bányász csapattal, a felsőtiszi kerület szatmári csoportjának bajnokával.

Az Egyetértés játékosai pénteken délután a DTE pályán edzésen, este felnyolera a Magoss György-tér 9. alatt szakosztályi ülésre jelenjenek meg. — Vasárnap az Egyetértés a Derecskei MOVE ifj. csapatával játszik.

Közgazdaság

Debreceni takarmányárak. Lucerna (új) 12.00—18.00, széna (új) 8.00—12.00 lóhere 13.00—15.00, szalma (búza) 4.80, szalma (rozsa) 5.00, szalma (árpa) 5.40, cukorrépa 12.00—14.50 P. — Az 1942. évi takarmányár nincs megmaximálva. Szállítás közben, útközben eladni tilos!

HIRDETMEY. Debrecen sz. kit. város tulajdonát képező Vajdahalos nevű cca 938 kat. holdas ingatlan 1912 október 1-től 1, 3, esetleg 6 évre, a Kövesdy-alapítvány nevű cca 363 kat. hold, a Tornósy-tanya nevű cca 723 kat. holdas ingatlanok pedig 1942. évi október hó 1-től kezdődő 3, esetleg 6 évre nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbeadásra kerülnek. Az árverés 1942. évi június hó 27-én délelőtti 9 órakor a városháza kitanácsstermében lesz megtartva. Az árverési feltételek és közelebbi adatok a városi gazdasági ügyosztályban (városháza fejemelét 19. szoba) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Polgármester.

AJÁNLAT

Angoraszórt, fonásra alkalmatlant és gubancot minden mennyiségben vesz, kártoást vállal Kalapipar, Széchenyi-u. 7. 091 6. 30

Orajavítás, ócska órát veszek, eladok. Schiffmann, Vendég-u. 7. Kisállomásnál.

1942 11. 3
Varrógép, kerékpár javítást jótállással vállalom, hívásra jövök. Vétel, cse-re, eladás. Csapó u. 101. 468 7. 29.

Ciánoztasson, vizsgál-tasson Kissel, Kigyó-u. 5. Telefonhívó 19-77. MEGA borozó. 86 11. 15

Szappannak való zsírt szappanra becserél Pál János szappanosmester, Kőlcsei 8. 585 10. 15

Horgonyi fodrász új telefonszáma 39-51. Szoboszlói-út 4. 452 7. 29

Sírkövek műköből és termésköből, gyümölcsösök részére mészsalak kapható a Debreceni Műkögyár Rt.-nél, Fűrdő-utca 2. 1219 vv.

Csipekfüggönyök, valódi kőplé-ananyagokat, 150—300 szélesben, — csipekanyagokat. Rothermere-utca 36. Kerestéppület. 466 7. 28

Szőrmebundait most olcsón kijavítja, átalakítja Kőváry szűcsmester, Püspöki palota. 1232 12. 22

Pfaff barkaros, Singer, sima iparos varrógépek, keveset használtak, Roboz és Hammernél Piac u. 8. eladók. 329 7. 12

Ciánoztasson Csala ciánozó vállalat. Lakásvizsgálatok felelősségrel, RBákóci-utca 9. Telefon: 14-27.

Törölt gramofonlemezért 1.50-ig fizetek két darabért egy hibátlan adok. Biró, Hunyadi 22. 1069 6. 25

Legolcsóbban fest, tisztít, Welsz, Arany János ucca 29. sz. 1941 vv

Piros salak kerti utakra kapható a Debreceni Működő Rt-nél, Fűrdő-utca 2. Telefon: 10-93. 535 7. 3.

Használt iskolai tankönyveit, szövegeit legmagasabb árban veszi Aczél antikvárium. 155 6. 23

Kimélje meg cipőjét házi papucsral, Bármilyen használt anyagból is jó papucsot vagy szandált készítek. Textilfeldolgozó, Bathyány utca 1. I. emelet. 159 Tűzfűtő géppel felvágom, nagy tételhez házhoz megyek. Csokonai 1. 196

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, briliánt magas áron vesz Polák Endre ékszerész. Hatvan 2. 1185 7. 1

Fogaranyat, ezüstöt ékszer legmagasabb árban veszek. Fránci, Piac-u. 73. 965 8. 3

Tömegbélyegyet, magyart, megszállást, külföldi vásárolók, cserélek. Olcsó választék-füzetek. Magoss György tér 6. 195

ÉLELMISZER, ITAL

ELADÓ egytételben pincében átvéve 1800 liter 1941. évi 10 és fél maligán fokos Szent Anna-pusztai bor. Cím a kiadóban. 1193

Uradalmi fajborok 140-től 240-ig. Rákóczi-utca 10. 198

OKTATÁS

Simai Magda gyorsíró, cépiro és szépiroiskolája Piac-u. 73. Telefon: 22-53. Államvizsga, Vidékieknek vasúti kedvezmény. Eng. szám: 1359/1941-42. Tanker. Ír. főig. 1800 6. 15

Dr. Naményi Gyuláné Szentendrei Olga gyorsíró, gépiroiskolája, Bathyány-u. 1. (Eng. 6475.) Telefon 20-77. Államvizsgára előkészítés. Vasúti kedvezmény. 1889 6. 28

TÁRS

Gyakorlati bíró közreműködő pénzesztársat keresek gyümölcs, krumpli, zöldség stb. sparomhoz. Szállításához iga van. Cím kiadóban. 176

RÁDIO

Rádiót javíttasson, alkáltsasson évtizedes gyakorlattal Szabó Lajos műszerész. Csapó 84. Telefon 32-54. 1822 8. 14

Orion 4+1-es rádió eladó. Bercsényi 17. Szántó. 181

BÜTOR

Minek a fényes kirakat, mikor olcsóbban vásárolhat udvari bútorüzlemben. Piac 71. 1100 6. 27

Modern háló, ebédli konyhaberendezés. — kombinált szoba eladó. Kossuth 51. 1356 7. 11

Hármasszékény, szifon, ágy, konyhakredec, más bútorok olcsón eladók. Hatvan 27. 188

Modern háló, konyhaberendezés hentes, rekámiér, fotell olcsón eladó. Hatvan 27. 1119 7. 15

Oeska bútorait becséreltem modern hálóra kedvező fizetési feltételekkel. Hatvan 27. 189

ÜZLET MŰHELY RAKTÁRHELYISÉG

Piac-utcai üzlethelyiség átmenetileg kiadó. Erdőkölös Miklós-utca 22. 149

Kiadó egy nagy üzlethelyiség. Csapó-utca 89. 770

ÁTADÓ ÜZLET VENDEGLŐ

Eladó jömeneteli vendéglő lakással, jogfolytonossággal. Nagy Márton, Hajdúböszörmény. Tisza István-utca 32. 164

Eladó főútcán jömeneteli kocsmá lakással, fűszerüzlethelyiséggel. Sándor Mihály, Hajdúböszörmény. Kassa-utca 22. 165

LAKÁST KERES

50 pengőt adok, aki a Mester-u. és nagyhárom közötti szakaszon egy vagy kétszobás lakáshoz jutna sürgősen. Cím: Déli-sor 4. Vacuum iroda. 139

LAKÁSCSERE

Elcserelem 3 szobás komfortos, kertés Poroszlai-úti lakásomat belvárosban. Cím kiadóban. 209

Elcserelem 3 szobás Nagytemplom melletti lakásomat járásbírság környéki 2 szobással. Értekezni Tóth Árpád-utca 30. 177

BÜTOROZOTT SZOBA

Két egymásbanyúló bútorozott szoba kiadó. Rákóczi-utca 8. Kereszt-épület. 765

Különbejárátú utcai bútorozott szoba azonnal kiadó. Eötvös 48. 208

Parkettes bútorozott szoba fürdőszobahasználattal június 15-től férfinak kiadó. Magoss György-tér 13. Földszint. 185

Különbejárátú bútorozott szoba fürdőszobával kiadó. Kossuth 13. Emeleten. 184

Különbejárátú bútorozott szoba kiadó kertés villában. Vasvári-u. 18. 788

Ngyerdőn, Kardos-utca 13. számú villában különbejárátú bútorozott szoba kiadó. 175

VEGYES

Négyhónapos szimulánózott mangalicák eladók. Honvédtemető u 6 79 vv.

SZALACSY RÁCZ IMRE BARNÁ KENYÉR

— Regény —

(54.)

— Beh' szép vagy édes kis szívem, — de nem mert hozzányúlni az alvó kicsihez, nehogy felébrösse, azonban odaadobban nézte szakadatlanul és úgy érezte, hogy ennél nagyobb boldogságot ember még nem érzett, mint ő most, mikor naponta ezer, meg ezerszer hajolhat a gyermek fölé, magához szoríthatja, sírását hallgathatja, tiszta holmival láthatja el. Most érezte át annak a nagy lépésnek minden jutalmát, mely elhozta a nagy úri házból azon a nagyon szomorú napon a földműves hajlék szegény fedele alá...

Nézte a gyermeket és nem gondolt arra immár, ami volt, de annál többet elgondolta, hogy mi lesz! Csodálatosan érezte, hogy ez a gyermek nem fog itt maradni, hogy az, aki utána éli az életet, visszatér oda, ahonnan ő szakadt el.

— Külön hálát adok Istennek neked, hogy leányt adtál elsőnek, aki az lesz, aki én vagyok, s olyan lesz, amilyennek én szerettem volna lenni! — imádkozott csendesen, míg az arcán a mennyi boldogság sugárzott.

— Zavarom — lépett be mindjárt a kopogtatás után András Péter.

— Nem zavar, doktor úr, rebent ki imádkozó áhítatából az asszony — a leánnyal foglalkozom, őt nézem, csodálom!...

— Óh, az ilyen hölgyekkel még lehet foglalkozni, sőt csodálni is kell őket s nem éri semmi meglepetés sem az embert! — ült le kínálás nélkül is a doktor.

— Azt hittem, hogy nincs itthon! — Jól hitte, de már hazajöttem! Végig jártam a betegeket, aztán siettem haza, ez a télvegi induló szél nem kellemes a szobához szokott embernek!

— Csak ne szőljön egy szót se, egész télen át kint volt, Szekeren töltötte a napok felét legalább!

— Ez igaz, de azért mégis érzem a mai hideg szelet! Hogy van a kicsi?

— Azt hiszem, hogy nagyon jól!...

— Vigyázzon, el ne kényeztesse, mert később nem fog vele bírni. Az elkényeztetett kisdéd a legnagyobb zsarnok!

— Az én leányom nem lehet zsarnok! — szólott meggyőződéssel az asszony.

— Persze, a maga lánya. Így van az, minden anya azt mondja: az én lányom, az én fiam; figyelje csak meg, hogy milyen muzsikája van a szavának, amikor kimondja: az én lányom!...

— Hát ez csak természetes! Mit hallott a választásról, ugye sikerül? — tért át más beszédre az asszony.

— Gondolom, hogy igen, bár ha az itteni uraktól függne, én nem lennék orvosa a falunak. És én mégis itt maradnék, még akkor is, ha más orvost hoznának a faluba! — nézett maga elé a doktor, hogy egy percre idegenkedő érzéssel nézte az asszonyt. Nem szólott, mert nem akart tápot adni annak a gondolatnak, ami gyökeret vert benne.

— Nem válaszolt a szavamra, nem kérdezett, pedig vártam, hogy kérdezzen!...

— Ha kérdeztem volna, akkor cinkosa lennék annak a gondolatnak, melyet maga se mondana ki szívesen!...

— Igaza van és engedje meg, hogy csodáljam a nyugalmát, nagyon szerencsés természetét! — beszélt a doktor úgy a paraszt Tamasi János asszonyával, mint valami városi szalon úri asszonyával.

— Nyugalom, szerencsés természet, ezek szavak, doktor úr. Én szeretem az uram, s most érzem, mit jelent ez a szó: imádom a gyermekem!...

— Tudom! — hajította le a fejét András Péter. — Nem győzők eleget hálálkodni az Istennek, hogy így van, ahogy van!...

— Ezt csodálom magában, asszonyom! — állott fel a doktor, aztán megdöngölte a dobot és ismét leült: — mert tudja meg, hogy én első perctől kezdve láttam, hogy maga kicsoda!...

— Lehet, de ez nem változtat azon, hogy én Tamasi Jánosnak vagyok a felesége!...

— Tudom, hálátlanok tarthat azso nyom, pedig az se vagyok, hiszen az urát úgy tisztelem, becsülöm, hogy talán a testvéremet sem úgy, ha valaki van, akivel a faluban szívesen beszélnek, mint rangombelivel, az a maga ura!...

— Tudom! — zengett diadalmasan az asszony szava.

— Mondja, könnyen megszokta azt, amiben él? — nézett a doktor az asszony szemébe.

— Nem — sütötte le az asszony a szemét.

— Ennyire szerette?...

— Ennyire szeretem!...

— Tudja, amikor ide kerültem, csak néztem magát. Azt hittem, hogy valami csodálatos játék a sorsnak. Az Isten jókedve ide csepegtette valamelyik parasztházhoz kivételnek, egyszerű példának, útmutatónak a többi parasztságok közé. Figyeltem, csodáltam, bámultam. Aztán rájöttem, hogy maga itt nagyon idegen. Nincs rokonsága, hiányoznak az atyafiak és az itteni asszonyok húzódnak magától. Nincs pajtása az asszonyok között. Aki ide bejön a falusiak közül, az kint megigazítja kendőjét és a férfi megtörül a sáros lábát. És maga, amikor szól a cselédnek, szolgálának, más lesz a hangja, nincs ellenmondás.

(Folyt. köv.)

Gratológusnő minden ember kézírásából biztos analízist nyújt. Széchenyi 43. 142

Istállótrágya. Udvarán összegyűlt istállótrágyáját díjmentesen elszállítom. Címét kérem leadni a kiadóhivatal pénztárában. 539 vv.

Ponni lovat megvételre keresek. Kovács fakszárkádó, Szent Anna 36. Telefon 19-21. 191

ELVESZETT

Piros-kék csíkos seelyem női anyagot Kontseks céges papírba csomagolva hoztak be kiadóhivatalunkba, aki elvesztette, megfélelő igazolás mellett átveheti az apróhirdetési osztályon. 186

HASZNÁLT RUHA — CIPŐ

42-es bőrtalpú férfi bakancs, hernyóselyem anyag eladó. Vörösmarty-u. 2. 1. lakás. 205

Használt női ruha, nyári kabát, női cipő eladó. Kandia-utca 7. 1-ső ajló. 199

Férfi vászonruhák, — használt bútorok eladók. Arany János 30. 187

INGÓSÁG VETEL

Oeska gramofonlemez kifizetésért 1.20—1.40-ig fizetnek. Biró, Hunyadi 22. 1069 6. 25

Fatüzelékes fürdőkátyhát keresek, jó állapotban levőt. Tanító-utca 18. 906 vv.

INGÓSÁG ELADÁS

Gyermek sportkocsi, alighasznált eladó. Honvédtemető u. 6. 80 vv.

Ezüst evőeszköz, 12 személy, férfi arany karika és arany köves női gyűrű eladó. Szent Anna-utca 43. szám, utcai lakás. — Értekezni délután. 901

Egy kétszárnyas vasajtó magtárra eladó. — Miklós 51. 141

Kelimeritők, fotell eladó. Piac 68. II. emelet 3. 914

Nagy üvegezett toboajtó sinnei és 1x2 méretű ablak eladó. József kir. hg-utca 38. 193

Tégla, faszternek való, eladó. Kigyó-utca 24. 182

Használt írógép, Adler, 7-es modell, eladó dr. Szentpály Kálmán ügyvédnél, Szent Anna-u. 5. 786

Selejtes és fertőtlenített pokrócok eladók az Augustia szanatóriumban. Megtekinthetők péntek délután. 180

GAZD. ESZKÖZÖK

Amerikai lógereblyét, kalapácsos darálót — 12-est — 10—12 lóerős motort keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadó kérem leadni a pénztárnál. 1844 vv.

Használt egylovas szekér eladó. Honvédtemető u. 6. 78 vv.

1130-as cséplőszekrényemet cséplésre bérbe adom. Gépjavításhoz értő szakember jelentkezzen feltételekért délután. Széchenyi-u. 21. 202

3 darab excender prés, egy tizedes mázsa eladó. Csokonai 16. 178

GAZD. TERMÉNYEK

Pöszméte nagy mennyiségben is eladó. Megrendelhető 1-5-ig. Cím a kiadóban. 170

INGATLAN FORGALMI IRODÁK

Eötvös-utca utcai kétszobás, konyhás, udvari egyszerűsággal vagyonrendezés miatt hihetetlen olcsó árban, 14.000 P-ért megvehető. — Cserei állomás mellett 8 hold — nagyobb része búza — termő barna homok — föld osztályozás miatt olcsón megvehető. — Bellegelön köút mellett 6 hold föld mindenre alkalmas sürgősen eladó. Patay iroda, József kir. herceg-u. 8. Telefon: 30-99. 171

ELADÓ HÁZ

Villamosmegállónál 6 hold gyümölcsös adómentes, összkomfortos 5 szobás villával eladó. Cím a kiadóban. 140

Eladó ház három üzlettel, jogfolytonos kocsma kedvező fizetés mellett. Márton Kálmán-u. 15. 204

Hadházi-u. 20. számú 2x3 szobás családi ház beköltözhető lakással sürgősen eladó. 787

Poroszlai-út 78. sz. kétszobás adómentes villa 480 öi szőlő és gyümölcsös eladó. Dr. Nagy ügyvéd, Csapó utca 18. 157

Pozsonyi-út 33. számú ház eladó. Értekezni Pósa-u. 18. 173

FÖLDBÉRLET

Haszonbérbeadó közvetlen a város alatt, hóforrás mellett 16 holdas ingatlan, úri lakással. Megbízott dr. Szabó ügyvéd, Piac-u. 68. 885 6. 13

Haszonbérbeadó Hálápon 80 hold tanyás föld. Megbízott dr. Szabó ügyvéd, Piac-u. 68. 884 6. 15

ELADÓ FÖLD

Eladó Nagymacson négy és fél hold pusztatelek. Értekezni lehet Józsa, Szent György-u. 767. 207

ELADÓ ÁLLATOK

Törzskönyvezett, nagy szőrhózájú angolanyulak ketreccel együtt elköltözés miatt eladók. József kir. herceg 60. 158

Szerkesztői feladók:

PÁLFI JÓZSEF

Kiadónál feladók:

IFJ. SZIGETHY GYULA

igazgató

Kiadja és nyomja a

TISZANTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Feladók nyomdavezetők

SZIGETHY KÁROLY